

NOTULEN van de vergadering van de raad van de gemeente Voorschoten, gehouden op 8 december 2022 vanaf 20.00 uur.

Voorzitter: mevrouw N. Stemerding, burgemeester.

Griffier: de heer B.J. Urban.

Aanwezige leden: de heren A.E.T. Andringa (tot zijn vervanging) en mr. drs. C. Bremmer, mevrouw R.E. de Bruin-Van Alphen, de heren A. Deuzeman, W.J. van Duivendijk en G. van den Ende, mevrouw C.L. Ilić, mevrouw P.T.M. Kortekaas-Warmerdam, mevrouw J.G. van der Krogt, de heer P. 't Lam, mevrouw K.S. van Meenen, mevrouw E. Mieremet, de heer M.P.A. van Oostrum, mevrouw M.H.R. Persoon, de heren A.L.R. Posthuma en B.W. Reinke, mevrouw J.C. Schroot, mevrouw H.M. van der Wende en mevrouw P. Wijnen-Lunenburg (na haar beëdiging).

Afwezig: de heren B. Lavrijsen en E.M.L.H. Maassen en mevrouw M.J.T. Zoun.

Aanwezige wethouders: de heer P. de Bruijn, de heer C.J. van der Elst en de heer R.J.M. Zoetemelk.

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De **voorzitter:** Hierbij open ik de vergadering van de gemeenteraad van Voorschoten van 8 december 2022. Alvorens we overgaan naar alle mededelingen, agendapunten en wat dies meer zij, hebben we een heel klein intermezzootje. Koos Hoogenboom van Gemiva zit naast mij. Jonna zou hier eigenlijk zijn. Dat is een van de toppers die in het atelier werkt bij Zij aan Zij, maar zij was op het allerlaatste moment helaas verhinderd. Koos gaat ons iets vertellen. We vinden het hartstikke leuk dat jij er bent, maar ik mis Jonna eigenlijk nu al een beetje.

De heer **Hoogenboom:** Ik ben de vervanger van Jonna, helaas. Wij zijn een paar weken geleden benaderd door de burgemeester om een klein presentje aan te bieden namens de burgemeester. Dat moest een creatief dingetje worden. Daar hebben we met het atelier en met elkaar invulling aan gegeven. Wij zitten trouwens in de Schoolstraat. Daar maken we allerlei creatieve dingen. We zijn gelukkig meer dan dat; ik maak meteen maar een praatje over Gemiva in haar algemeenheid. Wij zitten in Voorschoten op meerdere locaties. Wij zitten ook op de Zwaluwweg met een woonlocatie en een logeershuis. We hebben ook twee woonlocaties in de nieuwe woonwijk, in de oude Krimwijk. Ik ben van de dagbesteding; ik ben daar locatiemanager en ik heb ook twee locaties in Leiden Zuid-West. Daar bieden wij dagbesteding aan voor mensen met een beperking. De cliënten van Zij aan Zij zijn binnen onze doelgroep cliënten met een iets hoger niveau, cliënten met mogelijkheden en met de wil om betekenis te kunnen hebben in de maatschappij. Ze willen dus echt aan zingeving doen. Zo'n opdracht is dus een welkome activiteit. Daarnaast doen we andere dingen. We werken samen met Voor Elkaar: we maken de buurthuizen schoon met onze cliënten, we verzorgen daar maaltijden en we verzorgen de was op de woonlocaties. Al met al zijn we dus heel divers. Mochten jullie nog ideeën hebben en denken "wat moeten we nou weer doen en hoe kunnen we deze klus laten klaren?": wij kunnen sorteren, wij kunnen van alles. Als u mooie folders wil laten maken als er straks weer een verkiezingsstrijd losbarst, kom dan bij ons. Wij kunnen het printwerk verzorgen, tegen een redelijke vergoeding.

De **voorzitter:** Ik heb het inderdaad met eigen ogen gezien. Ik wil de leden van de raad en het college en ook de commissieleden een presentje aanbieden. Ik vond het leuk om dat te laten maken door de toppers in onze samenleving, die er ook bij horen. Jonna en consorten - ik ken niet van iedereen de naam - hebben dit in de afgelopen weken allemaal voor ons gemaakt. Ik heb ze heel druk bezig gezien op een woensdagmiddag, toen ik daar onverwachts binnenkwam. Toen waren ze volop aan het haken. Bedenk ook even dat ze heel veel jam hebben gegeten, want de potjes waar het op staat, zijn allemaal van jam. Er zijn 37 jampotjes.

De heer **Hoogenboom**: Jonna heeft alle poppetjes die erop zitten, zelfstandig gehaakt. Ik denk dat ze daar nog pijn van in de vingers heeft. Misschien moet ze daar nu van bijkomen. Bedankt dat we dit mochten doen. Ik hoop dat jullie ervan kunnen genieten.

De **voorzitter**: Graag gedaan! Je mag de presentjes nu uitdelen.

(Applaus)

De **voorzitter**: Dank je wel, Koos, en doe vooral de groetjes aan Jonna. Tot de volgende keer! Een kerstattentie, dat is toch een leuk begin van deze vergadering?

Ik heb bericht van verhindering ontvangen van de volgende raadsleden: de heer Maassen, de heer Lavrijsen en mevrouw Zoun. Voor de heer Andringa is dit de laatste raadsvergadering. Je gaat nog gewoon deelnemen aan de raadsvergadering. Aan het eind gaan we afscheid van je nemen. Ik heb een paar mooie woorden voor je; althans, ik hoop dat je ze mooi vindt. Daarna wordt mevrouw Wijnen officieel beëdigd en benoemd tot jouw opvolger. Dat wordt ook weer een bijzonder moment. Adriaan, ik heb begrepen dat je ouders hier vanavond aanwezig zijn. Ze hebben mij net verteld dat ze bij jouw installatie waren en dat ze je nu ook willen gaan uitzwaaien als raadslid. Dat is heel erg mooi. Welkom vanavond!

Ik kom bij een aantal mededelingen alvorens we de agenda gaan vaststellen. Ik kom eerst terug op een punt dat in de vorige raadsvergadering is besproken, namelijk de al dan niet betrokkenheid van de heer Rasch bij Zon op Voorschoten. Ik heb in die raadsvergadering aangegeven dat ik dat even wilde laten uitzoeken en dat ik erop terug zou komen. Ik heb met de heer Maassen afgestemd dat ik dat zou doen. Door de griffier is via de Kamer van Koophandel uitgezocht dat de heer Rasch sinds 19 maart 2017 geen enkele bestuurlijke betrokkenheid meer heeft bij Zon op Voorschoten. Daarmee is dit punt verder afgehandeld en opgehelderd.

Er zijn twee actuele bestuurlijke zaken waarvan u op de hoogte moet worden gesteld. Daarvoor wil ik met uw goedvinden het woord graag aan wethouder De Bruijn geven.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Dames en heren, ik zou graag twee mededelingen willen doen. Ten eerste moet ik u melden dat bij onze samenwerkingspartner Leidschendam-Voorburg een datalek heeft plaatsgevonden. Bij het versturen van brieven met een aantal uitkeringsspecificaties zijn die brieven bij verkeerde huishoudens terechtgekomen. Het gaat om privacygevoelige informatie, zoals naam, adres, woonplaats, bsn-nummer en financiële gegevens. Op dit moment is Leidschendam-Voorburg aan het uitzoeken hoe groot de impact is. Op dit moment weten we dat het in ieder geval bij drie mensen is gebeurd. We weten ook dat het verkeerd is gegaan bij de sorteermachine, waarbij de verkeerde brief in de verkeerde envelop is gegaan. Nogmaals, Leidschendam-Voorburg pakt dit op en is dit verder aan het onderzoeken, maar het is belangrijk dat u hiervan op de hoogte bent, want zoals u weet, zijn het natuurlijk ook onze cliënten.

Ten tweede wil ik u graag iets mededelen over afgelopen dinsdag. Toen was er de rechtszaak over het Ambachts- en Baljuwhuis. Ik weet dat ik nu misschien vooruitloop op de vragen van de heer Bremmer in het vragenuurtje en dat ik die nu misschien meteen meeneem. Afgelopen dinsdag heeft de rechter de gemeente en ook Boris Bayer Beheer de opdracht gegeven om samen tot een oplossing te komen. Als dat niet lukt voor 11 januari 2023, zal er verder geprocedeerd worden. Dat is de uitkomst van een lange zitting, dinsdag in de rechtbank in Den Haag. Uiteraard kon daar in de media al wat over gelezen worden. Ik moet zeggen dat die berichtgeving redelijk in de juiste lijn was. De heer Bremmer heeft eigenlijk al aangegeven te willen weten wat de status is en hoe wij verdergaan. U zult begrijpen dat ik dat hier niet direct kan vertellen of roepen, maar ik wil wel binnenkort bij u of in ieder geval bij de fractievoorzitters langskomen om u vertrouwelijk mee te nemen in wat de volgende stappen worden. Ik hoop dat u zich daarin kunt vinden.

De **voorzitter**: Nu kom ik bij de vaststelling van de agenda. Voor het vragenuur heeft de heer Bremmer zich aangemeld om vragen te stellen over de rechtszaak over het Ambachts- en Baljuwhuis. De spreektijd voor vanavond is 20 minuten per fractie en 38 minuten voor het college. Daarmee is de vergadertijd vastgesteld op drie uur.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Vaststellen raadsnotulen van 3 en 10 november 2022

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad

3.1. Brieven van instellingen of burgers;

3.2. Informatiebrieven van het college van B en W

3.3. Schriftelijke beantwoording van vragen uit de raad

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Naar aanleiding van onze schriftelijke vraag 273 over Noortveer: volgens ons is er nog geen politiek besluit genomen over het tempo waarin we dit vrijkomende perceel definitief gaan inrichten en op welke wijze de grond in de tussentijd gebruikt kan worden. Daarom verzoeken we het college deze locatie op te nemen in de Startnotitie Woonvisie voor Q1 2023, zodat we daar het debat over kunnen voeren.

Het tweede punt betreft informatiebrief 77 over Starrenburg III. We verzoeken het college dringend om actief druk te blijven uitoefenen op de betrokken partijen en ons niet te afhankelijk op te stellen, zodat we zo snel mogelijk ruim 300 huishoudens een dak boven het hoofd kunnen geven.

De **voorzitter**: Uw verzoeken zijn genoteerd en worden doorgeleid naar het college.

Met inachtneming hiervan wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

4. Vragenuurtje en actuele bestuurlijke aangelegenheden

De **voorzitter**: Zoals reeds aangekondigd heeft de heer Bremmer vragen over de rechtszaak over het Ambachts- en Baljuwhuis. De gang van zaken is als volgt. In de eerste termijn stelt de vragensteller de vragen en geeft de portefeuillehouder, de heer De Bruijn, antwoord. In de tweede termijn krijgen na de vragensteller andere leden de gelegenheid om aanvullende vragen te stellen. Het is vraag-antwoord-vraag-antwoord en er is geen ruimte voor interrupties.

- *Rechtszaak over het Ambachts- en Baljuwhuis*

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Dank aan wethouder De Bruijn voor zijn bekwame voorzet voor mijn vragen. De rechter heeft de gemeente en Boris Bayer eergisteren de opdracht gegeven om samen tot een oplossing te komen. De zaak is nu even niet onder de rechter. Dat is ook de reden waarom ik dit onderwerp voor het vragenuurtje heb aangemeld. Als het niet lukt om voor 11 januari 2023 een oplossing te vinden, wordt er verder geprocedeerd; dat is de uitkomst van de zitting. Vrijdag 11 januari 2023 is zeker in het licht van de kerstdagen en de jaarwisseling zeer kort dag. De gemeente moet dus bij wijze van spreken meer dan voortvarend aan de slag. Er is een grote betrokkenheid bij het Ambachts- en Baljuwhuis bij allen in deze raad, van A tot Z - ik kan nog één keer de A van Andringa noemen voordat hij in München in korte broek, in lederhosen und mit Laptop zijn arbeid verricht, en de Z is van Zoetemelk, ook lange tijd in deze raad maar nu daar achter de tafel - via de M van historicus Maassen. Kan het college al een eerste, wellicht nog voorlopige reactie gegeven in de zin van: hoe ziet het college de eerste voorlopige contouren van een vervolgbenedering, gegeven de opdracht van de rechter om tot een oplossing te komen? Ik snap het belang van prudentie, maar kan het college al een tipje van de sluier oplichten? Indien niet, is het college dan bereid om de raad daar voor 11 januari over te informeren, eventueel vertrouwelijk, als dat kan? Dat lijkt me gelet op deze zaak opportuun.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Dank u wel voor de vragen, meneer Bremmer. Ik denk dat ik zojuist al antwoord heb gegeven op de vraag. Ik kan op dit moment niet veel meer tipjes van de sluier oplichten dan ik zojuist heb gedaan. Maar in antwoord op uw tweede vraag: zoals ik net al aangaf, kom ik graag bij u of bij de verschillende fractievoorzitters eventjes vertrouwelijk terug. Dat zal op een korte termijn zijn.

De heer **Bremmer** (CDA): Dank u wel voor uw toelichting en uw toezegging. Zeer gewaardeerd.

5. Hamerstukken:

- 5.1. Omklappen sociaal domein onderdeel jeugdhulp (raadsregistratienummer Z/48022/322128);**
5.2. Zesde wijziging Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Voorschoten 2015 en eerste wijziging beleidsregels (raadsregistratienummer Z/22/067905/312625);
5.3. Belastingverordeningen 2023 (raadsregistratienummer Z/22/70951/323820);

De **voorzitter**: De gewijzigde bijlagen zijn toegezonden en ook gekoppeld.

- 5.4. Integraal veiligheidsbeleid (raadsregistratienummer Z/22/070891/323441);**
5.5. Kwijtscheldingsverordening 2023 (raadsregistratienummer Z/22/071131/324691);
5.6. Verlenging Update beheerplannen openbare ruimte 2021-2022 tot en met Q2-2023 (raadsregistratienummer Z/22/071148/324736)

De voorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6. BESPREEKPUNTEN

7. Bibliotheek+ (raadsregistratienummer Z/22/069944/323379)

De **voorzitter**: We bespreken een raadsvoorstel waarin het college voorstelt om af te zien van de realisatie van de bibliotheek+ en om het college opdracht te geven om met een voorstel te komen voor een oplossing voor de huisvesting van culturele voorzieningen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Zoals in de commissie besproken hadden we wat moeite met het voorliggende raadsvoorstel. We begrijpen de informatie vanuit het college dat het huidige plan dat er ligt, ernstig veel duurder uitpakt dan we hadden voorzien, maar we begrepen niet zo goed wat we moesten besluiten in het raadsvoorstel. In de commissie hebben we met elkaar geconstateerd dat we als raad natuurlijk gaan over onze eigen besluiten. Daartoe hebben we de afgelopen week hard gewerkt om met elkaar af te stemmen wat we echt willen besluiten. Uiteindelijk is daaruit amendement 183 gekomen, dat ik hierbij indien. In dit amendement zijn we kort en krachtig over wat we willen beslissen. We zijn als raad echt eensgezind om op korte termijn huisvesting voor culturele voorzieningen te realiseren in Voorschoten en we vinden het van ontzettend groot belang dat het college de regie neemt op het realiseren van een oplossing. De afgelopen jaren is er vanuit de bibliotheek heel hard gewerkt aan het plan voor de multifunctionele accommodatie, zoals het er nu ligt. Na uitgebreide beraadslagingen in de afgelopen periode, met het afvinken van allerlei mogelijke opties, zijn we er echt op uitgekomen dat dit de meest waarschijnlijk te realiseren oplossing is die betaalbaar is voor Voorschoten. Toch zitten er nog, zoals het college terecht aangeeft, een hele hoop haken en ogen aan dit voorstel. We hebben van het college begrepen dat het wel degelijk de handschoen wil oppakken om in het komende jaar uiterlijk in het tweede kwartaal een oplossing aan de raad te presenteren die we dan ook kunnen gaan realiseren. Wij constateren feitelijk dat er geen gevolg kan worden gegeven aan het verzoek in het op 11 november 2021 aangenomen amendement 144 om in 2022 tot een besluit te komen over een multifunctionele accommodatie in Voorschoten. We geven het college de opdracht om voor het einde van het tweede kwartaal van 2023 te komen met een voorstel voor een oplossing voor de huisvesting van culturele voorzieningen in Voorschoten, waarvan de uitvoering ten minste in deze collegeperiode kan worden opgestart. Wij willen echt heel graag dat we iets gaan realiseren. Wij verzoeken het college dringend om de regie te nemen bij het ontwikkelen van de genoemde oplossing. Het amendement, dat mede wordt ingediend door Voorschoten Lokaal, het CDA, GroenLinks en de PvdA, luidt:

"Amendement 183.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 8 december 2022, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/069944/323379,

constaterende dat beslispunt 1 van voorliggende raadsvoorstel onduidelijk is en beslispunt 2 onvoldoende specifiek voor wat betreft de kaders;

overwegende dat:

- a. *de raad eensgezind is in zijn wens om op korte termijn huisvesting voor culturele voorzieningen te realiseren;*
- b. *de raad het van belang vindt dat het college de regie neemt op het realiseren van een oplossing;*

Besluit de beslispunten 1 en 2 van het raadvorstel te vervangen door volgende beslispunten:

1. *te constateren dat geen gevolg kan worden gegeven aan het verzoek van amendement 144, aangenomen op 11 november 2021, om in 2022 tot een besluit te komen over een multifunctionele accommodatie in Voorschoten;*
2. *het college opdracht te geven om voor het eind van het tweede kwartaal van 2023 te komen met een voorstel voor een oplossing voor de huisvesting van culturele voorzieningen in Voorschoten waarvan de uitvoering ten minste in deze collegeperiode kan worden opgestart;*
3. *het college dringend te verzoeken de regie te nemen bij het ontwikkelen van genoemde oplossing."*

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Vorig jaar november namen we amendement 144 aan - mevrouw Van Meenen refereerde daar al aan - waarmee we een besluit over wat we toen nog "de MFA" noemden, voor ons uit schoven. Een groot deel van de raad weet nog dat D66 daar toen grote moeite mee had. Wat ons betreft lag er een helder voorstel binnen voor ons acceptabele financiële kaders. Hoewel het geen perfect voorstel was, betekende het dat Voorschoten een toekomstbestendig onderkomen zou krijgen voor cultuur. Bovendien zou daarmee een einde komen aan een discussie die al vijftien jaar duurde, maar het mocht niet zo zijn. Een meerderheid van de raad wilde uitstel om toch nog eens na te denken over nieuwe plannen en om nieuwe ideeën te overwegen. Ik typeerde dat uitstel destijds als "ridicuul", omdat een jaar uitstel niets zou veranderen aan de vijftien jaar die we al met dit dossier bezig zijn. Meer onderzoeken, meer varianten en meer overwegingen voegen niets toe als je niet de politieke wil hebt om tot een oplossing te komen. Ik voorzag toen, een jaar geleden al, dat we een jaar later nauwelijks verder zouden zijn. Ik was dus niet verbaasd toen recent bleek dat het college inderdaad niet zo gek veel was opgeschoten. Nog altijd ligt er geen plan dat op politiek draagvlak kan rekenen om daadwerkelijk tot uitvoering te komen. Dat is geen verrassing. Het raadvorstel dat we voorgeschoteld kregen, rammelde aan alle kanten. Daar zal ik eerlijk over zijn: de verwoording maakte erg onduidelijk wat we nou eigenlijk gingen besluiten. De timing, een avond voor de begrotingsraad, was op z'n zachtst gezegd ongelukkig en enig zicht op de inhoudelijke of financiële consequenties werd nog niet geboden. Ik heb me daar erg aan gestoord, maar toen we vorige week in de commissie erover spraken, werd ik wél verrast, en bovendien erg positief. Wethouder De Bruijn en de VVD-fractie maakten duidelijk dat zij de verantwoordelijkheid willen nemen om alsnog snel tot een uitweg uit deze impasse te komen; mevrouw Van Meenen gaf dat zojuist weer aan. De heer Hooijdonk, voorzitter van de bibliotheek, gaf de noodzakelijkheid aan van het door de wethouder pakken van de regie om dit dossier tot een goed einde te brengen. De wethouder gaf aan die regie graag naar zich toe te trekken. Dat wordt bevestigd door het amendement dat mevrouw Van Meenen zojuist heeft ingediend. Ergens is dat natuurlijk best opmerkelijk, omdat daarmee expliciet wordt gemaakt dat de wethouder tot dit moment níét de regie heeft gevoerd op dit belangrijke politiek gevoelige dossier. Dat vind ik best een pijnlijke conclusie; daar zal ik eerlijk over zijn. Maar goed, de hele coalitie heeft haar handtekening onder het amendement gezet. Dat geldt overigens ook voor GroenLinks. Het is ook goed om te zien hoe dit amendement in gezamenlijkheid tot stand is gekomen. Ik heb dat al eerder aan mevrouw Van Meenen laten weten. De verantwoordelijkheid ligt vanaf nu bij de wethouder om uiterlijk in Q2 van volgend jaar alsnog een voldragen plan neer te leggen. Door de ervaringen van de afgelopen jaren ben ik er eerlijk gezegd best sceptisch over of uitstel nu wel iets gaat toevoegen, maar ik ben ook een positief mens. Liever uitstellen dan definitief afstellen, zeker als het college die volledige verantwoordelijkheid nu echt naar zich toe trekt. Ik weet nog goed hoe de plannen voor de MFA op de Wijngaardenlaan vier jaar geleden op voorspraak van de VVD in het coalitieakkoord kwamen, dat VVD-wethouder Mol dat dossier toen naar zich toe trok en dat de VVD-wethouder toen binnen een jaar zei: ik krijg het allemaal niet helemaal financieel rond; laten we het maar niet doen. Ik had dus ook wat ze in het Duits een "aha-erlebnis" noemen toen precies hetzelfde patroon zich vier jaar later nogmaals ontwikkelde. Maar goed, vorige week is er echt een goede stap gezet. Ik hoop echt dat de geschiedenis zich niet gaat herhalen en dat we er nu wel uitkomen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik ben benieuwd of de heer Andringa dan ook denkt dat wethouder De Bruijn binnenkort vertrekt en ergens burgemeester gaat worden.

De heer **Andringa** (D66): Ik hoop van harte voor Voorschoten van niet, want ik vind het een goed vooruitzicht dat de wethouder dit dossier met alle verantwoordelijkheid naar zich toe trekt. Laten we dus hopen dat hij dat tot een goed einde gaat brengen. Voor de rest heb ik helaas geen glazen bol over burgemeestersbenoemingen.

Ik heb de wethouder ook - overigens telefonisch - beloofd dat als hij erin slaagt om dit dossier toch alsnog voor Q2 rond te krijgen en daarmee het ongelijk van mijn scepsis aantoonde, ik hem vanuit München een flesje mousserende Duitse wijn zal toesturen, want dat vind ik dan toch iets indrukwekkends en ik weet dat de wethouder een voorliefde heeft voor bubbels. Bij dezen doe ik dus nogmaals de toezegging om dat te doen.

Ik hoop van harte dat het na vijftien jaar gaat lukken en dat het komende halfjaar uitstel daadwerkelijk gaat leiden tot resultaat. Vanuit dat idee zullen wij het amendement en daarmee ook het raadsvoorstel steunen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Een van de voordelen van een onderwerp dat regelmatig terugkomt, is dat je een soort tradities krijgt. Een van die tradities is dat ik na de heer Andringa spreek en al de helft van mijn betoog kan schrappen. Ik ging er al een klein beetje van uit dat hij een geschiedkundig overzicht zou geven van dit dossier. Dat had ik dus al een beetje weggelaten, maar ik onderschrijf het van harte. Ik moet ook zeggen dat de commissievergadering voor GroenLinks een rare gewaarwording was, want het raadsvoorstel zoals het op de agenda staat, heeft voor heel veel onrust gezorgd. Zoals het er staat, leek het enige concrete voorstel dat we ooit hebben weten te produceren voor een culturele accommodatie, gewoon rücksichtslos de nek omgedraaid te worden. Verder werd er over de consequenties niks gezegd. Toen we daarna de wethouder in de commissievergadering hoorden, bleek dat dat helemaal de intentie niet was, want de wethouder vroeg feitelijk om enkele maanden uitstel om nog eens te kijken of het alsnog voor elkaar gebracht kon worden. Hij hield de mogelijkheid van herontwikkeling bij de Wijngaardenlaan expliciet open. Met het voorliggende amendement 183, dat net ingediend werd door mevrouw Van Meenen, waar wij ook over meegedacht hebben - ik wil haar danken voor de goede samenwerking op dat punt - en waar wij ook onze handtekening onder gezet hebben, wordt dat besluit aangepast aan de kennelijke intentie die er lag. We zijn blij dat dat er nu ligt, maar het moet onze fractie van het hart dat dit het soort gebrekkige communicatie is dat discussie ontzettend moeilijk maakt. Ik denk dat wij onszelf in de afgelopen weken heel veel pijn en moeite hadden kunnen besparen als dit eerder duidelijk was geweest en als we dit voorstel wellicht voor de begrotingsraad besproken hadden. Maar goed, dat is nu water onder de brug.

Wij hebben er nog steeds een beetje moeite mee dat er ook bij dit raadsvoorstel, dat wel degelijk consequenties heeft voor onder andere het Cultureel Centrum, dat open moet blijven, geen aandacht is voor het zorgen voor dekking in de komende tijd. Dat gaat nu gerepareerd worden bij de Voorjaarsnota, is ons gezegd, maar omdat we nu al weten dat dat nodig is voor het komende jaar, was het eerlijk gezegd wel elegant geweest om daar nu ook voor te zorgen. Maar goed.

De argumenten die gewisseld zijn in de begrotingsraad, blijven natuurlijk staan, ook al wordt de soep kennelijk niet zo heet gegeten als hij leek te worden opgediend. De bibliotheek+ is niet alleen de zoveelste belofte in een lange rij van uiteindelijk niet waargemaakte beloften aan ons dorp. Zij is ook het startpunt en de spil van heel veel verdere ontwikkelingen. Als er afstel zou komen, zou dat niet alleen een directe breuk zijn met het coalitieakkoord, waarin dit een van de punten is die daar expliciet in genoemd worden, maar zou dat ook gewoon grote consequenties hebben. We hebben echt lang gezocht naar een goedkoper en beter alternatief voor een accommodatie voor cultuur. Mevrouw Van Meenen gaf net ook aan dat er heel veel is afgefallen. Als hier nu ook weer een streep doorheen zou komen, zijn die andere oplossingen niet snel voorhanden en hebben we echt een probleem. Uitstel is voor GroenLinks ook bepaald niet wenselijk, maar de wethouder vraagt hier om maximaal zes maanden om tot een oplossing te komen. Dat is ambitieus, maar het is zijn voorstel. Zeker omdat het uitstel zo beperkt is, zijn wij van harte bereid om die te gunnen. Hij zal daarin ook nadrukkelijk de regie nemen, wordt gezegd. We moeten dan maar aannemen dat dit het proces ten goede zal komen. Het moge duidelijk zijn dat we in het tweede kwartaal daadwerkelijk een voorstel van de wethouder verwachten, want de schade van het ontbreken van een oplossing voor het Cultureel Centrum en de bibliotheek is breder dan alleen de schade die nu

wordt toegebracht aan de cultuur en al het beleid dat we daaraan gekoppeld hebben, zoals de scholenbouw. Het is ook de totale hoeveelheid tijd en politieke energie die continu in dit dossier blijft zitten. Die leidt gewoon tot gemiste kansen. Er zijn zoveel andere dingen die wij ook nog moeten doen, naast praten wat we nou eindelijk een keer gaan doen met een MFA. Wat ons betreft is het echt tijd dat er nu een einde komt aan die politieke verlamming. Wij zien daarin als voornaamste obstakel dat er eigenlijk gewoon een keer de politieke en bestuurlijke moed moet komen om iets op tafel te leggen, daarover te stemmen en dan door te pakken.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. In de commissievergadering waren we kritisch over de governance van het voorstel. We noemden ook de gebrekkige regie van de gemeente en we vonden het voorstel een beetje rommelig. Dat zijn de punten die we al herhaald hebben en die ik niet nog een keer ga overdoen. Maar in de voorbereiding van deze raadsvergadering zat ik toch te denken waaraan dit mij doet denken. In mijn jeugd werden mij veel verhalen verteld over dieren, zogenaemde fabels. Ik weet niet of iedereen fabels kent, maar dat zijn korte verhalen waarin dieren met menselijke eigenschappen voorkomen. Een kenmerk van die verhalen is dat ze beknopt een paar pagina's de moraal of het idee aan de lezer willen meegeven. De fabels van La Fontaine zijn daar bekend in. Toen ik weer over de geschiedenis van de bibliotheek+ moest nadenken - we hebben het Huis van Voorschoten gehad, het Cultuurhuis, de MFA, de bieb+; al die verschillende varianten - moest ik aan de oude fabel "De ezel van Buridan" denken. Johannes Buridan is een middeleeuwse filosoof, die een verhaal heeft bedacht over een ezel, een wel erg rationele ezel, die graag alle voor- en nadelen op een rijtje wil hebben, flink wikt en weegt en op basis daarvan beslissingen neemt, een ezel die zich niet twee keer aan dezelfde steen stoot maar die bovendien erg veel honger heeft. Voor hem, zo gaat de fabel, liggen twee identieke balen stro. Op het oog zijn die balen stro helemaal gelijk. Hoe lang hij ook naar die balen stro kijkt, hij komt niet tot een beslissing. Hij vergelijkt de kleur en de lengte. Hij ruikt eraan en voelt eraan. Enfin, u raadt het al: hij kan geen keuze maken. Hij peinst zich rot, blijft de beslissing uitstellen, uitstellen en uitstellen, totdat hij uiteindelijk overlijdt. De uitgestelde keuze of het niet kiezen wordt hem dus fataal. Wat is nou de moraal van het verhaal? Nee, de gemeente Voorschoten gaat niet dood, maar opties worden vaak tegenover elkaar gezet en voor- en nadelen worden tegen elkaar afgewogen. Dat is goed. Soms verdwijnt er echter een optie. In het ergste geval verdwijnen alle opties. Daarin schuilt juist het gevaar. Besluiteloosheid is de beste dief van de kans om iets wél te gaan doen. Het is goed om rationeel naar cijfers te kijken; ik ben de eerste om daar de vinger voor op te steken en het belang ervan te benadrukken, maar uiteindelijk gaat het ook om de vraag of je erin gelooft of niet, of je het belangrijk genoeg vindt en bereid bent om met lef en durf je nek uit te steken. Er zitten bij dit soort keuzes nu eenmaal zaken die onvoorspelbaar zijn en die je op een later tijdstip mogelijk moet managen en aanpassen. Ben je overtuigd van de betekenis van de bieb+ als huiskamer van Voorschoten en vind je het daar bijvoorbeeld voor nodig om extra inkomsten te genereren? Dan moet je dat doen. Vind je echt dat verenigingen het cement van de samenleving zijn? Put your money where your mouth is. Ik kan deze tekst alleen maar onderschrijven. Sterker: ik heb die tekst zelf geschreven, want die staat op bladzijde 25 van het verkiezingsprogramma van de Partij van de Arbeid. Wij als Partij van de Arbeid laten ons leiden door twee uitgangspunten bij het beoordelen van plannen: in welke mate wordt rekening gehouden met minder draagkrachtige en kwetsbare groepen en in welke mate wordt bijgedragen aan het sociale cement van Voorschoten? Wij willen geen dorp van een verzameling van individuen zijn, maar een 21-eeuws dorp met gemeenschapszin en een gevoelde Voorschotense identiteit en een huiskamer van Voorschoten die bijdraagt aan gemeenschapszin. Ik hoop dat we in Q2 2023 eindelijk die knoop kunnen doorhakken en dat het college echt kan zeggen dat het geschiedenis gaat schrijven en dat het het patroon of bijna de vloek kan doorbreken die op dit idee ligt. We houden hoop en we kijken ernaar uit.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Allereerst: ik heb nog geen plannen om te vertrekken. Ik zou nog graag wat dingen realiseren. Het zou natuurlijk mooi zijn als dit een van die dingen is. Ik heb de toezegging van de heer Andringa opgeschreven. In de commissie hebben we natuurlijk al heel veel gedeeld met elkaar. Ik moet heel eerlijk zeggen dat ik de commissievergadering in die zin heel constructief vond. Iedereen heeft gevoelens kunnen delen of heeft kunnen zeggen: "ik weet niet of ik daar zoveel vertrouwen in heb, maar oké". De signalen die ook nu weer worden genoemd, neem ik in ieder geval mee: we willen naar een oplossing toe, we willen natuurlijk dat dat snel gebeurt en we willen dat de gemeente regie neemt. Daar sta ik helemaal achter.

De vorige keer hebben we ook al gesproken over het amendement dat vanuit de raad opgesteld zou worden. Ik had het over "constructief" en ik zag inderdaad een mooi amendement verschijnen.

Ja, daar kunnen we wat mee. Dus nogmaals dank aan een groot deel van de raad voor het opstellen van het amendement. Ik kan het amendement goed volgen en ook steunen. Ik wil één kleine nuance meegeven. Bij punt 2 van de beslispunten staat: "te komen met een voorstel voor een oplossing voor de huisvesting van culturele voorzieningen in Voorschoten". Er zijn natuurlijk heel veel culturele voorzieningen, maar ik ga ervan uit dat dit de voorzieningen zijn vanuit de bibliotheek en het Cultureel Centrum. Ik neem aan dat u op dezelfde lijn zit. Vanuit het college steunen we dit van harte en we nemen graag de handschoen op om inderdaad voor het einde van Q2 met een oplossing te komen.

De **voorzitter**: We gaan naar de tweede termijn.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Laat ik beginnen met wat ik net heb nagelaten, namelijk het van harte bedanken van de mede-indieners van dit amendement voor de samenwerking en de input. Vervolgens kan ik de wethouder enigszins geruststellen. Als het over "culturele voorzieningen" gaat, hebben we het inderdaad over de voorzieningen die we nu in de bieb+ wilden accommoderen en de culturele instellingen die nu nog in het Cultureel Centrum gehuisvest worden. We kijken wel naar een zo breed mogelijk huisvesten van culturele voorzieningen in Voorschoten, maar wij begrijpen ook dat dat niet oneindig kan zijn. Maar het gaat vooral om het ondersteunen van culturele voorzieningen door het realiseren van een accommodatie.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor het omarmen van het amendement. Ik heb geen aanvullende vragen, maar het heeft me wel verrast dat de twee partijen die ooit het initiatief namen tot het indienen van amendement 144, namelijk het CDA en Voorschoten Lokaal, zich überhaupt niet geroepen hebben gevoeld om hier iets te zeggen over dit onderwerp. Ik denk dat dit het meest prangende onderwerp is dat in de afgelopen jaren in deze gemeente heeft gespeeld. Ik zou het jammer vinden als op deze manier in de raadsvergadering gedoken wordt door partijen die toch hun handtekening hebben gezet onder een coalitieakkoord waarin de bibliotheek+ gerealiseerd wordt, terwijl in hun verkiezingsprogramma's expliciet stond dat ze dat niet wilden. Nu zo'n heet onderwerp voorbijkomt in de raadsvergadering, besluiten ze om daar gewoon niets over te zeggen. Ik denk dat dat geen recht doet aan de kiezers die op uw beide partijen hebben gestemd. Ik zou mevrouw Kortekaas en de heer Van Duivendijk dus daartoe willen uitnodigen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Dank u wel voor de uitnodiging, meneer Andringa. Ik wil eerst iets rechtzetten. Het was Voorschoten Lokaal Sterk, maar dat vind ik semantiek.

De **voorzitter**: Meneer Van Duivendijk, dit is een interruptie en niet een termijn. Zal ik u straks het woord geven voor een tweede termijn?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Dat lijkt me dan het beste.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik kan mij in eerste instantie aansluiten bij de geruststellende woorden van mevrouw Van Meenen. Dat is ook precies onze interpretatie van dit amendement. Ik heb waardering voor de manier waarom de wethouder het amendement overnam. Ik kan mij ook aansluiten bij de verbazing van de heer Andringa. Het was een hele korte eerste termijn en dat is wel een beetje bevreemdend in deze situatie.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik kan me aansluiten bij de woorden van de heer Andringa en de heer Posthuma. Daarom twijfelde ik in de eerste termijn even of ik mijn hand moest opsteken. Ik dacht: ik laat de andere partijen even voorgaan. Ik ben blij dat ze in deze tweede termijn aan het woord komen. Ik wil ook aangeven dat wij het amendement ook hebben ondertekend, omdat ik de houding van de VVD, die het initiatief heeft genomen om het beter te maken, zeer waardeer en daar ook een bijdrage aan wil leveren. Er is ook naar onze input daarin geluisterd. Dat was dus zeer constructief en ik ben blij dat de wethouder dat wil overnemen.

De **voorzitter**: Andere partijen nog in de tweede termijn? De heer Van Duivendijk van Voorschoten Lokaal, neem ik aan.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ja, voorzitter, in dit geval van Voorschoten Lokaal en niet van Voorschoten Lokaal Sterk, meneer Andringa. Dat was een hele andere partij in een hele andere tijd. Nee, we hebben dat inderdaad in ons verkiezingsprogramma staan en we hebben hier

in de vorige periode inderdaad een rol in gespeeld, met name omdat wij niet 100% overtuigd waren van de locatie. Vorige week hebben wij in de commissievergadering duidelijk gemaakt dat wij het verduurzamingsdeel van de locatie op de Wijngaardenlaan lastig vinden, want wij denken dat dat geld wellicht efficiënter besteed kan worden. Wij juichen dus toe dat er met een nieuw voorstel gekomen gaat worden, los van wat dat gaat worden. We wachten af wat de beste oplossing is, maar we zijn blij dat er in elk geval opnieuw gezocht gaat worden. Het is belangrijk dat het Cultureel Centrum wordt vrijgespeeld om ons treintje van scholenbouw in gang te zetten om daar ook besparingen op te realiseren. We hebben het in onze nieuwe bewoording "bieb+" genoemd, met name in het coalitieakkoord. Zoals mevrouw Van Meenen al aangaf, vinden ook wij als Voorschoten Lokaal dat niet alle clubs terecht konden in de Wijngaardenlaan en dat we dus eigenlijk naar een wat groter deltaplan moeten om alle culturele voorzieningen een goede plek te geven of om die op z'n minst tegen het licht te houden, want het is inderdaad niet oneindig, zoals mevrouw Van Meenen aangaf. Maar we juichen toe dat er opnieuw wordt gekeken of we nu alles en iedereen hebben meegenomen en of we naar de beste oplossing aan het kijken zijn, ook vanuit financiële kaders, waar ook al heel veel over gezegd is. Ik hoop dat dat een antwoord is voor meneer Andringa.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Meneer Andringa, u nodigt mij uit om te reageren. Dat zal ik zeker doen. Wij zijn ook van plan om goed te overwegen welke opties mogelijk voortkomen uit het voorstel dat door het college aan ons wordt voorgelegd. Om nu al uitspraken te doen over welke opties er zullen zijn en of dat de Wijngaardenlaan is ... Iedereen spreekt de wens uit dat dat misschien een goede optie zou zijn, maar het is nu aan het college. We geven het college het vertrouwen om voor ons uit te zoeken wat de beste optie is. Dat willen we even zo houden. Het voorstel is dus spannend.

De **voorzitter**: Volgens mij zijn in de tweede termijn geen vragen gesteld aan het college. Ik stel dus voor dat we de beraadslaging sluiten. Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

In stemming komt amendement 183 van de VVD, Voorschoten Lokaal, het CDA, GroenLinks en de PvdA.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

8. Verordening Winkeltijden Voorschoten 2022 (raadsregistratienummer Z/22/069191/317873)

De **voorzitter**: Het college heeft voorgesteld om de Winkeltijdenverordening aan te passen, zodat de supermarkten op zondag langer open kunnen. Naar aanleiding van de commissiebehandeling is het raadsvoorstel aangepast. We gaan nu het aangepaste voorstel bespreken.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. We waren in de commissievergadering in eerste instantie best kritisch op de verruiming van de openingstijden, niet zozeer op de openingstijden maar omdat er eigenlijk niks was opgenomen over het laden en lossen. Dat is voor ons de reden om daar meer op in te zoomen en daar een amendement voor aan te bieden. Ik zal de raad meegeven wat onze overwegingen daarvoor zijn geweest. We zien in onze omgeving dat er best wel wat verordeningen zijn waarin de laad- en lostijden wél geregeld zijn. In onze beleving moet Voorschoten niet de gekke henkie van de regio zijn waar geen formele regels gelden, zodat Voorschoten het sluitstuk gaat zijn van alle logistieke routes. Dat is naar onze beleving niet wat onze inwoners verdienen. Wij denken dat laden en lossen nu en dan best wel wat overlast met zich meebrengen. Daar moeten we gewoon scherp op zijn en we moeten er gewoon voor zorgdragen dat we daar goede afspraken over hebben gemaakt. Er worden op een informele manier wel afspraken gemaakt tussen de bewoners en de supermarktmanager, maar dat is afhankelijk van de goede wil van de supermarktmanager en van de organisatiegraad van de bewoners. Bij de ene supermarkt heb je met een vve een makkelijke gesprekspartner, maar bij andere supermarkten heb je gewoon losse wooneenheden en is het dus veel minder makkelijk om dat te organiseren. Dat is de reden om daar ook formeel wat afspraken over vast te leggen in deze verordening, waardoor de gemeente daar

ook op terug kan grijpen als er mogelijke overtredingen daarvan plaatsvinden. Het amendement luidt:

"Amendement 181.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 8 december 2022, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/069191/317873,

constaterende dat:

- 1. de laad- en lostijden van supermarkten niet formeel zijn vastgelegd in de Verordening Winkeltijden in Voorschoten;*
- 2. alle vijf de bestaande supermarkten in Voorschoten gesitueerd zijn in omgeving waar veel inwoners wonen;*
- 3. omwonenden last ervaren van het laden en lossen van de supermarkten;*
- 4. bewoners behoefte hebben aan helder vastgelegde regels hieromtrent;*
- 5. in veel nabijgelegen gemeenten zoals Leidschendam-Voorburg, Leiden en Wassenaar laad- en lostijden in dergelijke verordeningen zijn opgenomen;*

van mening dat:

- 1. omwonenden op bepaalde tijdstippen van de dag geen overlast moeten hebben van het laden en lossen van de supermarkten;*
- 2. de afspraken over laden en lossen geformaliseerd moeten worden middels een verordening door de gemeente Voorschoten;*
- 3. dit recht doet aan de behoeften en wensen van omwonenden;*
- 4. daarmee de gemeente ook een juridisch kader biedt om te kunnen handhaven;*

Besluit om in artikel 2 Algemene Vrijstelling punt 3 in zijn geheel te schrappen en te vervangen door de volgende zin: Op zon- en feestdagen is bevoorrading uitsluitend toegestaan tussen 08.00 en 19.00 uur.

*Besluit om aan artikel 2 Algemene Vrijstelling toe te voegen de volgende punten vier en vijf:
4. Van maandag tot en met vrijdag is bevoorrading uitsluitend toegestaan van 07.00 tot 22.00 uur.
5. Op zaterdag is bevoorrading uitsluitend toegestaan van 07.30 tot 21.00 uur."*

De heer **Reinke** (VVD): Voorzitter. We konden ons al vinden in het raadsvoorstel. Door de positieve en goede bijdrage in de commissie is er toch nog een ander daglicht gekomen op het voorstel in verband met de venstertijden. Wij ondersteunen het verhaal van de heer Posthuma. Als er door twee partijen onderling afspraken worden gemaakt, kan de gemeente daar in principe geen rol in spelen. Wij vinden het dus inderdaad een goed voorstel om dit te verdisconteren in de verordening.

De heer **Andringa** (D66): Voorzitter. Dank aan het college voor de aangepaste verordening. Het is zeer plezierig dat het college naar aanleiding van de eerdere behandeling deze aanpassingen heeft gedaan. Gelijkertijd zie je hier natuurlijk ook wat de waarde van participatie is, want als er een participatietraject aan de voorkant was ingericht, was het signaal dat toen in de eerste behandeling naar voren kwam, al eerder gekomen. Dan hadden die venstertijden ook al in die eerdere variant verwerkt kunnen zijn en dan hadden we dit niet een raadsvergadering verder moeten trekken omdat de bezwaren pas aan het licht kwamen toen we hier met elkaar over spraken. Dat neemt niet weg dat dit een goede verbetering is. Het formaliseren van de venstertijden, waarmee natuurlijk is begonnen in het aangepaste voorstel voor de zon- en feestdagen, is zeer waardevol. De verdere formalisatie die door de heer Posthuma wordt voorgesteld, begrijpen wij best. Ik ben benieuwd naar de reactie daarop van het college, maar wij kunnen ons op zich goed in dat idee vinden.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Wij vonden de gang van zaken bij dit raadsvoorstel eigenlijk een beetje merkwaardig. We hebben het oorspronkelijk in de commissievergadering van 20 oktober besproken. We zagen weinig noodzaak in het voorstel, maar eerlijk gezegd ook weinig reden om ervoor te gaan liggen. In de commissie werden nog zorgen geuit over onnodig opengaan van bedrijven, maar dat lijkt ons niet zo'n probleem bij commerciële bedrijven. Ik denk niet dat zij

opengaan als er niemand in de winkel komt. We zien in de praktijk in Leiden, waar we nu mee harmoniseren, dat daar flink wat winkels zijn, ook supermarkten, die hierin gewoon een eigen afweging maken en helemaal niet de randen opzoeken van wat mogelijk is. Daarnaast maakten we ons eerder nog wel wat zorgen over de detailhandel in Voorschoten door de eerdere wijziging in de Winkeltijdenverordening, maar dat punt speelt hier niet.

Het punt van de venstertijden vinden wij wel belangrijk. De overlast voor omwonenden is reëel. In de eerdere verordening was daar heel weinig aandacht voor, omdat de winkeltijden veel beperkter waren. We hebben dat punt toentertijd niet meegenomen. Ik denk dat het gewoon een vergissing was om daar toen niet al naar te kijken, maar dat kan nu rechtgezet worden. Er ligt daar een inherent belangenconflict met de omwonenden. We denken dat het inderdaad goed is om daar kaders voor op te stellen, zoals de heer Posthuma al betoogde.

We delen ook wel de verbazing van de Partij van de Arbeid over de nogal lukrake inkadering van alleen de zon- en feestdagen. Het is merkwaardig om alleen die dagen vast te leggen. Wat dat betreft hebben we dan ook veel sympathie voor het amendement, maar de vraag die we wel hebben, is of daarmee de juiste balans is gevonden. Deze toevoeging is heel laat gekomen. Er werd toegezegd dat ernaar gekeken zou worden, maar we hebben pas afgelopen vrijdag laat in de middag kunnen zien wat die wijziging was. Wij zouden graag van de wethouder nog enige toelichting willen krijgen: waarom is voor precies deze tijden gekozen? Zijn dit wat de wethouder betreft ook de juiste tijden voor eventueel de rest van de week? We zouden de wethouder ook nog iets anders willen vragen. De heer Andringa verwees zojuist naar de waarde van participatie. Dat is heel goed en daar zijn we het mee eens, maar er zit hier een reactie bij in een e-mail die drie weken geleden verstuurd is naar omwonenden. Het is heel fijn dat zij gehoord zijn, maar waarom hebben wij niet enige mededeling gekregen - zeg: twee weken geleden - dat het nieuwe voorstel er lag? Dat had ons tijd gegeven om hierover na te denken en hierover in discussie te gaan. Daar zouden we graag nog wat over horen: een iets inhoudelijkere overweging over wat we gaan doen met die venstertijden. We wachten graag de reactie van de wethouder af voordat we reageren op het amendement.

Mevrouw **Persoon** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ook Voorschoten Lokaal is positief over de verruiming van de winkeltijden. Het consumentengedrag is veranderd. De economie is daardoor constant in beweging en de supermarkten hebben er zelf om gevraagd. Wij zullen ook amendement 181 van de PvdA steunen, want wij vinden dat er op zon- en feestdagen niet voor 08.00 uur geladen en gelost mag worden. Dus twee keer positief: over het amendement en over het stuk.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Wij hebben op 20 oktober inderdaad een uitvoerig debat gehad in de commissie. Dat was een hele goede gedachtewisseling. Ik heb toen zelf uitvoerig stilgestaan bij het standpunt van onze fractie. Ik heb nog even gememoreerd dat onze fractie vanaf 2013 eigenlijk steeds een consistente oplossing heeft gekozen ten aanzien van de verruiming van de winkeltijden op zondag; dat mag geen verrassing zijn, want daar zijn we niet echt enthousiast over. Maar ik waardeer de beantwoording van onze schriftelijke vragen; het is toch nog gelukt om die op schrift te stellen. Ik zou in de kern het volgende voorstel willen doen. Ik zou de wethouder willen vragen of wij over een jaar - laat ik zeggen: eind 2023 of begin 2024 - een soort evaluatie kunnen hebben. Ik denk niet aan een superzwaar stuk, maar aan een soort voortgangsdiscussie. We hebben de opening dan een jaar gezien; welke effecten heeft zij dan op overlast in de venstertijden voor omwonenden? We hebben mevrouw Lindaart uitdrukkelijk gehoord; ze sprak niet alleen namens zichzelf. Dan kunnen we ook even bekijken hoe het voorstel uitwerkt en dan kunnen we waarschijnlijk ook constateren of de verwachting van ondernemers of van een aantal ondernemers, namelijk dat zij meer omzet maken, zijn uitgekomen en hoe het met de wegk naar Leiden zit. Wij hechten er dus zeer aan dat we over een jaar zo'n voortgangsgesprek, zo'n discussie, met elkaar hebben. Daar kunnen we misschien ook iets meer tijd voor nemen.

Wij hebben sympathie voor het amendement van de Partij van de Arbeid. Dat verdient wat ons betreft steun, maar we wachten uiteraard de reactie van de wethouder nog even af. In stemgedrag zullen wij niet anders opereren dan zoals wij in 2013 en in 2018 hebben geopereerd.

De **voorzitter**: Een kleine procedurele opmerking in de richting van de heer Deuzeman alvorens we naar de beantwoording door het college gaan. We hebben even uitgezocht wanneer het voorstel

naar de raad is gestuurd. Ik hecht er immers waarde aan om dingen zo snel mogelijk toe te sturen. Het college heeft op 15 november het voorstel vastgesteld en op 18 november is het via de vrijdagzending naar uw raad gezonden. Dat is dus een aantal weken geleden. Ik heb dit direct laten uitzoeken qua procedure. Ik denk dat het goed is om dat te weten, want ik was hier verbaasd over.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Dank voor de opheldering, want ik was inderdaad even in verwarring door de opmerking van de heer Deuzeman. Ik dacht: als wij het al weken hebben, moet het natuurlijk ook bij de raad komen te liggen. Fijn dat dat is opgehelderd.

Ik ga door een paar vragen heen. Ten aanzien van het voorstel dat we hier hebben liggen, denk ik dat de schriftelijke vragen van de heer Bremmer hebben geholpen bij de verduidelijking daarvan, ook richting de raad. Er ligt inderdaad een voorstel waarin nu alleen de venstertijden zijn opgenomen voor de zon- en feestdagen. De beweegreden daarachter is dat we voor de normale dagen de venstertijden handhaven van de ODWH. Dat staat ook in de antwoorden op de vragen van het CDA; ik denk dat u dat allemaal heeft gelezen. Desalniettemin denk ik - ik ga nu meteen ook in op het amendement van de Partij van de Arbeid - dat het nog duidelijker is als het ook in dit stuk komt te staan. Vandaar dat ik me goed kan vinden in het amendement van de PvdA. Ik kan daar dus positief over adviseren. Ik zie dat er een halfuurtje verschil in zit, maar ik denk dat dat maar door de supermarkten gedragen moet worden en dat dat ook kan.

De vraag van het CDA betrof een evaluatie over een jaar. Dat zal natuurlijk niet met een heel onderzoeksbureau gebeuren et cetera. Dat vraagt u ook niet, maar als wij over een jaar gewoon even een belronde doen bij de supermarkten en een aantal omwonenden en als wij dan bij u terugkomen, bijvoorbeeld met een informatiebrief, kan ik me daar heel goed in vinden, als dat past bij uw wensen. Ook omdat we al veel hebben verduidelijkt met de beantwoording van de technische vragen, denk ik dat dit het is.

De **voorzitter**: We gaan hetzelfde rijtje af voor de tweede termijn.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik dank de wethouder voor zijn reactie en voor zijn positieve steun. Dat geldt ook voor de andere partijen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Laat ik dan mijn excuses aanbieden: dat had ik gemist. Het is natuurlijk ook een beetje opmerkelijk. Meestal zijn de raadsvoorstellen bekend in de commissievergadering daarvoor en zijn ze daarmee ook meegenomen. Dat heb ik hier dan over het hoofd gezien. Mijn excuses daarvoor. Wij danken de wethouder voor de verhelderende opmerking en zijn steun voor het amendement, dat wij vanzelfsprekend ook zullen steunen.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Ik wil de wethouder hartelijk danken voor de toezegging om over een jaar met elkaar nog eens een gedachtewisseling te hebben, bijvoorbeeld naar aanleiding van een informatiebrief. Daar kunnen wij ons uitstekend in vinden als een soort tussentijdse evaluatie of bespreking. Ik heb al gezegd dat wij het amendement van de Partij van de Arbeid graag steunen, omdat het ten aanzien van de zon- en feestdagen een richting opgaat die ons aanspreekt, namelijk regulering, meer dan nu.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er geen vragen meer zijn gesteld aan de wethouder. Ik heb een toezegging van de zijde van het college genoteerd, namelijk dat er over een jaar een korte evaluatie komt om te kijken hoe het gaat met de nieuwe laad- en lostijden en met de ervaringen van de bewoners. Daarmee zijn we gekomen aan het eind van de beraadslaging.

In stemming komt amendement 181 van de PvdA.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Ik denk dat wij duidelijk gemaakt hebben dat wij niet voor het hoofdvorstel zullen stemmen, gelet op de consistentie die wij in de afgelopen periode steeds

hebben getoond: wij zijn om meerdere redenen tegen verruiming op zondag, niet alleen om de kerkelijke en religieuze redenen, maar ook om collectieve rust, ruimte voor werknemers et cetera.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met 14 tegen 4 stemmen, waarbij de fractie van het CDA ertegen heeft gestemd.

9. Najaarsnota 2022 (raadsregistratienummer Z/22/070603/323587)

De **voorzitter**: De Najaarsnota 2022 geeft de stand van zaken weer van de uitvoering van de programmabegroting tot en met augustus. Hier vloeien ook wijzigingen van de begroting voor 2022 en 2023 uit voort. De raad wordt nu voorgesteld deze wijzigingen vast te stellen.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Vanavond bespreken we de Najaarsnota, waarbij het gaat om de uitvoering van beleid zoals opgenomen in de Programmabegroting 2022, onder uitvoering van het vorige college. Wij bedanken nogmaals het college en onze ambtelijke organisatie voor de beantwoording van onze vragen voorafgaand aan de commissievergadering. Het antwoord op onze vraag wanneer de opbouw van een eigen organisatie is afgerond, was dat het opbouwproces van een organisatie nooit af is. De Voorschotense organisatie blijft immers altijd in ontwikkeling. De afronding omtrent datgene wat gerelateerd is aan ontvlechting en de start van de nieuwe organisatie conform het sociaal plan en de daarin afgesproken termijn van twee jaar vindt plaats per 1 september 2023. Hierna start een nieuwe ontwikkelfase. Naar aanleiding van het raadsvoorstel inzake de Najaarsnota en het hierin voorgestelde doorschuiven van budgetten of potjes, zoals mevrouw Mieremet ze in de commissievergadering noemde, verzoeken we het college om in een aangekondigde nieuwe ontwikkelfase een andere werkwijze te ontwikkelen waarin men realistisch raamt, met minder planningsoptimisme. Het CDA zou het liever iets naar voren halen dan doorschuiven.

In de Najaarsnota van het Rijk zijn aan gemeenten aanvullende financiële middelen beschikbaar gesteld vanwege de sterk stijgende energieprijzen voor cultuurinstellingen, maatschappelijke voorzieningen en verenigingen. Deze middelen zijn echter niet geoormerkt. Ook informatiebrief 080 met betrekking tot energiearmoede wijdt hier aandacht aan. Het CDA ziet graag dat de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen wel geoormerkt worden en ingezet worden waarvoor ze bestemd zijn, opdat met name kinderen en ouderen hun abonnementen bij een vereniging niet hoeven op te zeggen of niet langer gebruik kunnen maken van maatschappelijke voorzieningen vanwege sterk stijgende kosten van hun lidmaatschap of van het gebruik van een voorziening. Vanuit het oogpunt dat ieder kind meedoet en het belang van preventief gezondheidsbeleid voor alle leeftijden vindt het CDA zo'n ontwikkeling onwenselijk. Dit dient daarom voorkomen te voorkomen. Wij dienen hiertoe een motie in. Die is recent naar de griffie gezonden. De motie, die mede wordt ingediend door Voorschoten Lokaal, de VVD en de PvdA, luidt:

"Motie 273.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 8 december 2022,

constaterend dat:

- *de energierekening voor maatschappelijke voorzieningen, cultuurinstellingen en verenigingen fors stijgt, waardoor bijvoorbeeld sportclubs of muziekverenigingen in financiële nood dreigen te komen;*
- *in Informatiebrief 080 Aanpak energiearmoede onder spoor 3 aangegeven wordt dat een inventarisatie plaatsvindt;*
- *het Rijk energiesteunmaatregelen voor maatschappelijke voorzieningen, cultuurinstellingen en verenigingen heeft aangekondigd, groot respectievelijk € 207 miljoen en € 6 miljoen;*
- *het Rijk vervolgens hiertoe via de Najaarsnota 2022 aanvullende financiële middelen beschikbaar heeft gesteld aan gemeenten vanwege de sterk gestegen energieprijzen van cultuurinstellingen, maatschappelijke voorzieningen en verenigingen;*
- *deze middelen echter niet geoormerkt zijn;*

van mening dat:

- *maatschappelijke voorzieningen en verenigingen in onder meer de sport en de cultuur een onmisbare maatschappelijke rol vervullen;*
- *het onwenselijk is als er een kaalslag onder deze verenigingen en organisaties zou komen;*
- *voorkomen moet worden dat met name kinderen hun abonnement bij een vereniging zouden moeten opzeggen, of niet langer gebruik kunnen maken van maatschappelijke voorzieningen vanwege te sterk stijgende kosten voor een lidmaatschap;*
- *deze genoemde steunmaatregelen lokaal dienen te worden geormerkt in de P&C-cyclus, zodat deze ten behoeve van het zwembad en sportverenigingen in Voorschoten kunnen worden ingezet;*

verzoekt het college:

1. *de energiesteunmaatregelen voor maatschappelijke voorzieningen, culturele instellingen en verenigingen vanuit het Rijk lokaal in de P&C-cyclus te oormerken;*
2. *voortvarend een regeling vast te stellen op grond waarvan tot lokale verdeling c.q. inzet van de geormerkte middelen kan worden overgegaan,*

en gaat over op de orde van de dag."

Op bladzijde 36 van de Najaarsnota staat een voorstel voor uitbreiding van het sociaal raadswerk. Dit dient ter ondersteuning en extra dienstverlening aan kwetsbaren. Dit betreft een voorstel inclusief dekking. Het CDA is hier blij mee. Gisteren bereikte ons een informatiebrief over de aanpak van de energiearmoede. Dank hiervoor en voor alle daarin aangekondigde maatregelen die het college gaat nemen. Wij constateren wel dat hiervoor niet direct budget voorhanden is en wij zijn van mening dat wachten tot de raadsvergadering van februari geen optie is. Wij en ook andere fracties willen graag een snelle inzet van alle voorgestelde maatregelen. Onze inwoners hebben structurele oplossingen nodig om hoge energierekeningen tegen te gaan door middel van energiebesparende maatregelen in hun woningen. Structurele oplossingen verlagen het energiegebruik nu en ook op de lange termijn. Dat geeft rust. We hebben samen met een aantal andere fracties in de raad een motie voorbereid. Die zal ingediend worden door de PvdA.

De **voorzitter**: Ik neem aan dat u met dat laatste het amendement bedoelt.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Ja.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter, een klein punt van orde. Motie 273 is zo laat gekomen, tenzij zij er al twee weken ligt en ik haar niet gezien heb. Dat wil ik nu niet meer uitsluiten, maar de motie is zo laat binnengekomen dat wij haar niet gezien hebben. Ik zat al zo'n beetje op de fiets hierheen. Zouden we even kunnen schorsen om deze motie te kunnen bekijken?

De **voorzitter**: Alvorens we verdergaan met de eerste termijn?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ja, want dan kan ik in mijn eerste termijn ook reageren op de motie.

De **voorzitter**: Prima. We schorsen voor een lees- en plaspauze.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: De heer Deuzeman vroeg om een schorsing. Ik heb altijd geleerd dat degene die om een schorsing vraagt, ook als eerste weer het woord krijgt.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Dat had ik natuurlijk moeten zien aankomen, maar dat heb ik niet gedaan. We hebben over de Najaarsnota een uitgebreide discussie gehad in de commissie. Ik zal die niet volledig herhalen. Ik wil de betreffende wethouders bedanken voor het gestand doen van de toezegging over de informatiebrieven 79 en 80. Dat was op erg korte termijn en ik denk dat dat helpt.

De zorg die mevrouw Kortekaas net uitsprak over het grote positieve resultaat dat de gemeente realiseert doordat er zoveel doorgeschoven wordt, is niet nieuw. Die zorgen delen wij, volgens mij net als iedereen in deze raad. We weten dat dit de aandacht heeft van het college en het zal

ongetwijfeld terugkomen in het bestuurskrachtonderzoek, waar wij later volgend jaar mee aan de slag mogen. Maar we mogen wel zeggen dat we nu al enkele jaren forse overschotten hebben. Dat klinkt mooi, maar dit betekent ook dat we al enkele jaren niet gedaan hebben wat we eigenlijk wilden doen in Voorschoten.

Ik ga eerst in op amendement 180, dat ingediend zal worden door de heer Posthuma. We hebben er even over moeten denken of we daarin mee wilden gaan, want er hebben natuurlijk al vergelijkbare voorstellen voorgelegd. Maar het is een belangrijk onderwerp en wij denken dat met de ontvangst van informatiebrief 80 ook een nieuwe situatie is ontstaan. Het amendement constateert dat er voor een aantal voorstellen die in informatiebrief 80 gedaan worden, nog geen financiële dekking is. We staan nu bij de Najaarsnota. Dit is het moment om die aanpassingen nog te doen. Als wij ervoor willen zorgen dat de gemeente voortvarend door kan, is dit het moment om daarmee aan de slag te gaan. Wij steunen dan ook de inzet van het oorspronkelijke amendement. Het is kortgeleden aangepast en er is nu brede steun voor. Wij danken de coalitiepartijen voor die steun.

We hebben net gekeken naar de motie. Het lijkt ons een goed idee om de bedragen die wij ontvangen om verenigingen te ondersteunen - we weten dat de nood daar hoog is - in de gemeente te oormerken. We zouden eigenlijk mogen hopen dat het college daar spontaan mee zou komen, maar het kan in dit geval geen kwaad om dit nog eens extra vast te leggen. We vinden het ook goed dat er een voorstel wordt gedaan om een plan voor opdeling op te stellen, want dat is natuurlijk het lastige: wat geef je aan wie op welke manier? Die verdeelsleutel gaat nog een hele puzzel worden. We wensen het college daarbij alle steun, maar we zullen deze motie steunen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik heb een klein ordevoorstel ten aanzien van de verschillende versies die van het amendement zijn rondgegaan. Een hele goede opmerking van mevrouw Kortekaas is onvoldoende meegenomen. Dat heb ik zojuist nog gerepareerd. Ik vraag dus om vijf minuten leestijd om de nieuwste versie even door te lezen. Ik heb die nieuwste versie net naar de griffie gestuurd, die het amendement verder kan verspreiden onder de fracties.

De **voorzitter**: U verzoekt om een schorsing van vijf minuten voor een leespauze voor de nieuwe versie van amendement 180.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ja.

De **voorzitter**: Dan gaan we nu schorsen. Ik hoor dat het amendement er nu aankomt.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. We bespreken nu de Najaarsnota. Dat zou eigenlijk een hamerstuk zijn, maar door mijn verzoek is het toch op de agenda geplaatst. Dat had eigenlijk vooral te maken met iets wat er niet in stond, namelijk geld vrijmaken voor de mensen die dat het meest nodig hebben in onze samenleving. Door de Najaarsnota nu op de agenda te plaatsen, heb ik nog de mogelijkheid om aanpassingen te kunnen plegen. Eén dag voor de vergadering van een paar weken geleden kregen we te horen dat het plan van aanpak van de armoedebestrijding met onbekende bestemming van de agenda werd gehaald. Het was onduidelijk wanneer het weer geagendeerd zou worden. Daar maakten ik maar ook andere progressieve partijen zich enorm veel zorgen over. We hebben daar, ook verbaal, in deze raad behoorlijk wat punten over gemaakt. In de informatiebrief die we na enig aandringen van onze kant gelukkig nog hebben gekregen, zien we een aantal interessante aanknopingspunten die ons nopen iets te doen voor de mensen die het heel moeilijk hebben. In de informatiebrief die we afgelopen week hebben gekregen en die natuurlijk niet op de agenda staat maar wel onderdeel is van waar het amendement over gaat dat ik straks indien, zien we dat naar schatting 6,9% van alle huishoudens in Voorschoten energiearm is. Er wordt gezegd dat ongeveer 1.700 huishoudens daar last van hebben. Binnen deze groep zijn er ongeveer 800 huishoudens die én een laag inkomen hebben én een slecht geïsoleerde woning en dus ook heel veel energiekosten hebben. Daarnaast zijn er ongeveer 200 huishoudens die in verborgen energiearmoede leven. Ik dacht altijd dat die cijfers hoger waren in Voorschoten. Ik ben dus heel nieuwsgierig naar de bronvermelding. Zou de wethouder daar iets over kunnen zeggen?

Ik maak een heel kort zijstapje naar de informatiebrief die we hebben gekregen. Ik weet dat die geen onderdeel is van de Najaarsnota, maar het is wel belangrijk om mijn punt te kunnen maken.

Op acht pagina's worden best wel wat woorden gebruikt over hoe het college dit probleem wil aanpakken. De drie genoemde sporen zijn volgens mij de juiste sporen waar je aandacht aan moet besteden. We zijn er dus heel blij mee dat het college goed inzichtelijk maakt waar dingen moeten gaan gebeuren. Ik zie alleen niet wat er bijvoorbeeld gaat gebeuren als we met een FIX-team dingen gaan doen. De vraag is gewoon wat we wanneer en waar gaan doen. Die vraag kan ik eigenlijk stellen bij alle drie de sporen die in de informatiebrief staan. Daar moeten we toch iets mee. In het plan van aanpak wordt eigenlijk geen geld gealloceerd. Dat hebben we vastgesteld. Dat is de reden waarom ik wél geld wil vastleggen, zodat we er zeker van zijn dat de gemeente op stel en sprong - het is nu al noodzakelijk - vervolgstappen gaat zetten. Dat is de reden waarom ik amendement 180 indien om er echt zorg voor te dragen dat het geld is vastgelegd en dat de gemeente dus eigenlijk al aan de slag kan gaan om de financieel meest kwetsbare bewoners in onze gemeente te kunnen helpen. Ik ben blij dat dit positief wordt gedragen door heel veel partijen in deze raad. Daar wil ik van tevoren mijn hartelijke dank voor uitspreken. Het amendement, dat mede wordt ingediend door GroenLinks, het CDA, de VVD en Voorschoten Lokaal, luidt:

"Amendement 180.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 8 december 2022, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/070603/323587,

constaterende dat:

- 1. de Informatiebrief Armoedebestrijding in eerste aanzet is om aan bestrijding van energiearmoede te doen;*
- 2. er helaas nog onvoldoende perspectief in de informatiebrief Armoedebestrijding is voor de financieel kwetsbare inwoners van Voorschoten, omdat er op dit moment nog geen concreet bedrag is vrijgemaakt (Zie spoor 2, bladzijde 7 Informatiebrief Armoedebestrijding);*
- 3. de stijgende kosten op tal van terreinen er flink inhakken bij de diverse huishoudens;*
- 4. hierdoor het levensonderhoud voor veel huishoudens niet meer op te brengen is;*
- 5. niet alleen minima in de problemen komen, maar inmiddels ook de middeninkomens;*
- 6. diverse gemeenten compensatiemaatregelen hebben genomen om de stijgende lasten tegen te gaan door middel van lokale regelingen en/of het instellen van een noodfonds;*

voorts constaterende dat:

- 7. de financiële en maatschappelijke kosten van uithuisplaatsingen, afsluitingen van nutsvoorzieningen of schuldsaneringstrajecten vele malen hoger zijn dan de kosten van het voorkomen van dergelijke situaties;*
- 8. de nood hoog is en de urgentie groot;*

overwegende dat:

- 9. in de Najaarsnota nauwelijks iets tot niets staat opgenomen om de hierboven beschreven problematiek te lijf te gaan;*
- 10. de gemeente Voorschoten op basis van de Najaarsnota een positief begrotingssaldo van € 1,6 miljoen heeft over 2022;*
- 11. de gemeente Voorschoten tevens een fors positief begrotingssaldo heeft voor de jaren 2023, 2024 en 2025;*
- 12. de gemeente geen bank is die rente trekt, maar juist investeert in de financieel kwetsbare bewoners en hun perspectief biedt;*

van mening dat:

- 13. de problematiek waarmee lagere- en middeninkomensgroepen worden geconfronteerd een voortvarende aanpak van de gemeente behoeft;*
- 14. naar analogie van andere gemeentes een op korte termijn op te richten noodfonds kan bijdragen aan het lenigen van de ergste nood;*
- 15. het nu vrijmaken van financiële middelen de gemeente direct meer armslag geeft in de bestrijding van de energiearmoede;*

Besluit als beslispunten aan het raadsbesluit toe te voegen ten behoeve van spoor 2 van de Informatiebrief Armoedebestrijding:

2q.

- i. *Ten laste van het begrotingssaldo 2022 € 100.000 te storten in een nieuw in te stellen Bestemmingsreserve (BR) Noodfonds, en daarbij de volgende kenmerken in acht te nemen:
Doel: dekking van lasten die samenhangen met maatschappelijke crises;
Voeding: incidenteel;
Maximale hoogte: n.v.t.;
Functie: dekking van lasten die samenhangen met maatschappelijke crises;
Maximale looptijd: onbepaald;*
- ii. *De raming van programma 6 Sociaal Domein met een bedrag van € 100.000 incidenteel voor het jaar 2023 te verhogen ten behoeve van een noodfonds armoedebestrijding, te dekken middels een gelijke onttrekking uit de Bestemmingsreserve Noodfonds;*
- iii. *Het college de bevoegdheid te geven om het afwegingskader en/of beleidsregels voor deze armoedebestrijding bij lagere- en middeninkomens vast te stellen en daar uitvoering aan te geven;*
- iv. *Bij dreigende uitputting de raad voor zijn vergadering van 2 februari te informeren."*

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. In plaats van de 46 seconden van de vorige keer heb ik nu 12 minuten en 27 seconden.

De **voorzitter**: Dat komt straks terug in mijn speech voor de heer Andringa. Dat komt goed.

Mevrouw **Mieremet** (D66): O, fijn! Maar de raad kent mij: ik ga geen dingen herhalen. De zinnige woorden die reeds uitgesproken zijn, kan ik ondersteunen. Ik heb in de commissie technische vragen gesteld. Daar heb ik echt heel mooie en uitgebreide antwoorden op gekregen, die mij echt hielpen om de Najaarsnota verder te doorgronden. Daar wil ik mijn dank nog voor uitspreken - daar had ik de vorige keer geen tijd meer voor - want dat helpt echt om zo'n Najaarsnota te begrijpen. Ik wil nog een puntje maken over de potjes, want mijn punt was niet zozeer dat het doorschuiven het probleem is en dat je minder optimistisch moet plannen, maar dat je datgene wat je plant, doet. Dat zijn twee verschillende kijken op hetzelfde probleem. Je kan minder optimistisch plannen. Dan zijn we wat negatiever of wat minder optimistisch. Maar waaróm lukt het niet? Kunnen we aan knoppen draaien die zorgen dat dat wel lukt? Het gaat dus niet alleen om de financiële kant van de zaak, maar eigenlijk ook om de organisatorische kant. Dat is natuurlijk een moeilijke opgave, maar dat wilde ik nog even verduidelijken ten opzichte van de vorige keer.

Wij staan positief tegenover amendement 180. Ook motie 273 ondersteunen we. Ik kreeg nog een tip vanaf mijn linkerkant als inbreng, maar die negeer ik, want ieder doet het op zijn eigen manier. Ik vind het heel goed dat er op deze manier aandacht gevraagd wordt en dat dit ook breder ingezet wordt dan voor een specifieke partij, dat je dat groter maakt en dat er een plan bij komt. Nu zit die tip er toch stiekem in!

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Wij danken het college voor de Najaarsnota, een mooi resultaat, helaas wel door het niet halen van planningen. Mevrouw Mieremet en mevrouw Kortekaas hebben daar al iets over gezegd. Dat is de welbekende boeggolf. Wij hopen dat die boeggolf in de toekomst kleiner wordt en dat we inderdaad wat realistischer plannen. Het lijkt me dan ook nuttig om het overgebleven geld van de boeggolf dat toch niet gebruikt hoeft te worden omdat er blijkbaar weinig urgentie achter zit of omdat dat doorgeschoven kan worden, voor een deel te gaan gebruiken voor nood die er op dit moment wél is, namelijk voor het amendement over het noodfonds en voor de verenigingen die het ontzettend moeilijk hebben door hoge energielasten. Dat amendement juichen wij dus toe en steunen wij. Ik zie dat ik nog steeds 20 minuten heb en dat er zelfs "Anoniem" bij staat. Als iemand straks nog minuten wil lenen, bijvoorbeeld mevrouw Mieremet: wij hebben genoeg!

De **voorzitter**: Het is wat het is; ik schat hoogstpersoonlijk in of u binnen uw tijd blijft.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Er is veel gesproken over de Najaarsnota. Daar ga ik niks meer aan toevoegen. Het amendement hebben we medeondertekend. We zijn enthousiast

over de aanpak van wethouder De Bruijn met betrekking tot de energiearmoede. Er zijn veel maatregelen voorgesteld. In tegenstelling tot de heer Posthuma, die tot in de uitvoering wil weten wat er gaat gebeuren, zijn wij blij met het plan, verwachten we dat het wordt uitgevoerd en willen we dat niet in detail regelen. Maar we vinden het wel heel charmant om te zorgen dat er geld is om zaken te kunnen doen. Hoewel ik heb begrepen dat het meeste op basis van nacalculatie zal gebeuren, is het, als we geld hebben, goed om dat ook beschikbaar te stellen. Daarom hebben wij van harte bijgedragen aan het amendement.

De motie over het energiefonds wil ervoor zorgen dat geld dat voor iets wordt verstrekt, in deze tijden ook daarvoor wordt gebruikt. Ik denk dat iedereen in de raad zich zorgen maakt over energiearmoede. Dat steunen wij dus ook; dat lijkt ons een prima aanpak.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Ik begin met de inbreng van het CDA bij monde van mevrouw Kortekaas. De nieuwe werkwijze waarnaar gezocht wordt, nemen we ter harte. We hebben daar in twee recente commissievergaderingen al over nagedacht en er ligt bij alle fracties een concreet voorstel om na te denken over het hoe. Maar we zien het niet als een overwinning of als een goed teken dat er veel geld niet uitgegeven en niet gealloceerd blijkt te zijn. Dat kan verschillende oorzaken hebben. We zijn daar druk mee doende en daarnaar op zoek, want we leggen de lat hoger dan zoals het nu is. Je zou kunnen zeggen dat je in een begrotingsstelsel in het algemeen soms over- en soms onderbegroot, zodat je de waardes van de begroting min of meer in het midden laat, maar het blijkt dat er een structurele overbegroting plaatsvindt. Corona is daar een oorzaak van geweest. Dat is aantoonbaar, maar dat ligt grotendeels achter ons. We moeten dit dus anders en beter doen. Dat punt is dus zeker genoteerd.

GroenLinks kwam bij monde van de heer Deuzeman met het doorschuiven. Het is correct: dit betekent dat we inhoudelijk niet gedaan hebben wat we hadden willen doen. Of dit nou intern of extern ligt, maakt niet eens zoveel uit. Er zijn werkzaamheden niet verricht; er worden er heel wat doorgerold. Dat is niet wat we willen. We zullen op een manier nauwkeuriger moeten koppelen: wat begroten we, wat willen we doen en wat gaan we werkelijk doen? Het verschil is nu wel erg groot.

Wij waarderen de door mevrouw Mieremet van D66 uitgesproken dank voor het beantwoorden van de vragen zeer. Ik zal die dank met plezier doorgeven aan de ambtenaren, voor zover zij hier nu niet zijn, want zij hebben dit gedaan. Over het verantwoorden wil ik het volgende zeggen. Het college is van mening dat verantwoorden eigenlijk twee kanten op gericht is. Ten eerste naar het verleden toe. Je maakt een begroting, vervolgens ga je dingen doen, de actuals, en vervolgens is er een verschil met wat je uitgeeft en wat je doet, dus tussen wat je begroot en wat je gerealiseerd hebt. Dat is verantwoording achteraf, maar tegelijkertijd is er ook een verantwoording vooraf. Dat begint al bij het opstellen van de Kadernota. Teams gaan samen met het college aan de slag en gaan kijken wat wij denken te gaan doen en hoe we dat verantwoorden in een behoefte aan kapitaal, zoals dat beleidsmatig in een Kadernota en cijfermatig in een begroting aan bod komt. Er is dus ook een naar voren kijken. We denken dat we met elkaar toch nog nadrukkelijker aandacht daarvoor kunnen krijgen. Daarmee refereer ik ook aan het voorstel dat in de technische commissie Planning en Control aan de fracties is gedaan. We horen dus graag uw mening daarover.

Meneer Van Duivendijk, u sprak van "een mooi resultaat", maar ik zag nog net door mijn wimpers heen dat u dat zei met een knipoog. Die is dus ook gezien. Openbaar bestuur is iets anders dan surfen op een boeg golf. Dat zouden we dus eigenlijk een stuk rustiger willen hebben, met rustiger vaarwater. Dat was een terechte opmerking. Zoals ik al zei in mijn reactie op andere inbrengen, doen wij ons best om dat aan te passen. Volgens mij heb ik hiermee de technische en financieel-inhoudelijke vragen beantwoord, voor zover zij mijn portefeuille betreffen.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. De aan mij gerichte vragen gaan natuurlijk met name over het plan van aanpak energiearmoede en over het amendement dat daarbij hoort. Ik begin met de verschillende vragen of opmerkingen. Wat de bronvermelding betreft: daar hebben we best wel in moeten duiken, want het is niet altijd makkelijk te vinden, zoals u zich kunt voorstellen. Uiteraard is het CBS een van de bronnen van basisdata die we gebruiken. Daar is veel te vinden. We hebben natuurlijk ook gekeken wat er bij onszelf, bij Leidschendam-Voorburg en onszelf, beschikbaar is. Wij denken dat dit een redelijk realistische inschatting van het aantal huishoudens en mensen is. Het zal niet tot op het huishouden of het gezin exact zijn; dat geef ik natuurlijk meteen toe.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik geloof meteen dat u het niet exact kunt zeggen, maar ik heb dezelfde informatiebrief ook van Leidschendam-Voorburg gelezen, dat daarin een heel nauwkeurig inzicht heeft gegeven. Ik ben benieuwd waarom het daar heel nauwkeurig kan zijn en hier in Voorschoten niet nauwkeurig kan zijn, want we beschikken over ongeveer dezelfde gegevens.

Wethouder **De Bruijn**: We gebruiken dezelfde data. Dat is in ieder geval het antwoord op de vraag. Wij hebben geprobeerd om het zo juist en zo nauwkeurig mogelijk erin te schrijven.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik vind het bij dit probleem belangrijk dat het heel exact is en dat het meer is dan een goede richting. Wat ik goed vind van Leidschendam-Voorburg, is dat het een goed inzicht geeft in hoeveel huishoudens het betreft, echt met aantallen daarbij. Mijn inschatting is namelijk dat het probleem groter is dan zoals het in de informatiebrief wordt voorgesteld. Ik zou de wethouder dus willen vragen om met wat concretere en betere cijfers te komen. Dit is een reëel probleem en mijn inschatting is dat de cijfers hoger zijn.

Wethouder **De Bruijn**: Wat zijn uw bronnen dan?

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik verraad natuurlijk nooit mijn bronnen; dat begrijpt u natuurlijk. We kunnen een simpele analyse maken van de typen huishouden in Voorschoten. Daarmee kom je op een veel hoger aantal huizen die waarschijnlijk nog beter geïsoleerd zouden moeten worden. Ik zou het college dus echt willen vragen om daar veel nauwkeuriger onderzoek naar te doen, want het is belangrijk dat wij goed inzichtelijk hebben wat de problematiek echt is en dat we die dus niet onderschatten en ook niet overschatten.

Wethouder **De Bruijn**: Ik begrijp wat de heer Posthuma zegt. Ik zal eerlijk zeggen wat ik daar zelf van vind. Uiteraard is het belangrijk dat de data zo exact mogelijk zijn, maar volgens mij hebben we een hele goede inschatting gemaakt op basis van hele goede bronnen. Ik denk echter dat het veel belangrijker is dat we capaciteit gaan inzetten om het probleem aan te pakken en niet om hier en daar eerst nog eens extra onderzoekjes te doen. Dat zou ik graag willen doen. Ik zou me kunnen voorstellen dat u het daarmee eens bent.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik ben het er zeker mee eens dat u gelijk als de wiedeweerga aan de gang gaat om dingen voor de financieel kwetsbare bewoners in gang te gaan zetten, maar mocht het probleem twee keer zo groot blijken als u schetst in uw brief, dan heeft u daar ook meer capaciteit voor nodig. Ik vind dat wij daar als raad een goed inzicht in moeten hebben. Het zou zomaar kunnen zijn dat het probleem groter is dan uzelf denkt.

Wethouder **De Bruijn**: Gelukkig heeft u dat opgenomen in uw amendement: als dat zo is, komen we daar in de raadsvergadering van 2 februari bij u op terug. Ik denk dus dat dat ingedekt is.

Over het wanneer en waar: nogmaals, we willen zo snel mogelijk handelen, maar het moet inderdaad wel goed gebeuren. Ik kan u wel melden dat we inmiddels echt een paar goede doorbraken hebben, goede afspraken met Voor Elkaar en echt goede afspraken met SUN, de Stichting Urgente Noden. Dat heeft u gelezen, onder andere. Ook met de FIX-teams zit er echt een goede vaart in.

Laat ik terugkomen op het amendement en de vraag over het nog niet gealloceerd zijn van geld. Zoals ik het ook heb opgeschreven in het plan van aanpak, zouden we op dit moment prima kunnen starten, zowel met de Warme Kamers als met het helpen van mensen vanuit het noodfonds. SUN Leiden heeft ook aangegeven dat zij middelen heeft en dat zij gewoon kan acteren als Voorschotenaren zich aanmelden, maar ik heb ook geschreven dat we uiteindelijk natuurlijk ook boter bij de vis moeten doen. Het amendement gaat mij ontzettend helpen om extra voortvarend aan de slag te kunnen en om niet eerst op 2 februari bij u aan te komen met een voorstel voor extra dekking. In die zin is het amendement dus ontzettend welkom, want het geeft mij een steun in de rug om zo snel mogelijk door te pakken.

Wethouder **Zoetemelk**: Voorzitter. Vanuit de ambtelijke organisatie en bestuurlijk hebben we op dit moment regelmatig contacten met de sportverenigingen, cultuurverenigingen en andere organisaties. We hebben een eerste inventarisatie gedaan, gewoon mondeling, om te zien of er op dit moment problemen zijn met de energielasten. Er zijn nog geen zorgelijke omstandigheden bij de verenigingen. Wel wordt aangegeven dat er in de toekomst problemen kunnen komen. We gaan

dus een inventarisatie maken. De motie steunt ons daarin. We zeggen als college dat u er wat ons betreft met z'n allen voor mag stemmen, want dit gaan we gewoon aanpakken op die manier. Ik zit tegenwoordig aan bij de Sporttafel. Die vergaderde gisteravond bij de IJclub. U kunt zich voorstellen dat het belang van koud weer voor de IJclub anders ligt dan bij de andere verenigingen, maar gisteravond is een rondje langs de velden gemaakt. Het blijkt dat een aantal verenigingen wel wat moeite hebben, maar dat het nog niet zorgelijk is. We gaan dit verder inventariseren. Een aantal verenigingen, bijvoorbeeld het zwembad, hebben vaste contracten, waardoor er nog geen problemen zijn. Er zijn veel zomersporten in Voorschoten. Die vallen stil in de winter en sporten dan vaak in de sporthallen. Met ingang van begin 2023 worden nieuwe contracten afgesloten. Dit betekent dat we nu eigenlijk even een pas op de plaats maken tot begin januari en dan een definitieve inventarisatie maken van de begrotingen van de verenigingen en van de consequenties voor de leden. We gaan in elk geval een aanpak doen conform het voorstel in de motie. Er komt een bedrag naar ons toe. Dat gaan we niet generiek aan de verenigingen en de organisaties uitdelen. Dat gaan we door middel van maatwerk doen. We vragen de organisaties wat de problemen zijn en wat de bijdrage zou moeten zijn. De steun vanuit de overheid helpt ons in elk geval daarbij. Mocht dit volledig uit de hand lopen, dan kunnen we altijd kijken of we de raad vragen om extra middelen, maar dat is nog even voor de toekomst. We gaan nu in elk geval uit van de gelden die we krijgen.

Nog een opmerking over de motie. Bij de vierde bullet, bij "van mening dat", worden alleen het zwembad en sportverenigingen genoemd, maar ik ga ervan uit dat het de bedoeling is om daar alle verenigingen en organisaties te noemen die bij het verzoek staan. Ik kijk even naar de indieners, want dit zou anders een beperking van de motie zijn. Ik ga ervan uit dat bij "verzoekt het college" de juiste organisaties staan.

Met andere woorden: we staan positief tegenover deze motie. We gaan haar uitvoeren en we zorgen ervoor dat er een gedegen inventarisatie komt van eventuele problemen bij de verenigingen en de organisaties.

De **voorzitter**: Op basis van uw vraag zie ik instemmend geknik, maar misschien kan in de tweede termijn daarop teruggekomen worden, zodat vastligt hoe de motie moet worden geïnterpreteerd.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Ik wil de andere fracties danken voor de steun voor het amendement en de motie, waar wij ons mede voor hebben ingezet. Met betrekking tot de laatste opmerking van de wethouder: de motie is inderdaad bedoeld voor maatschappelijke voorzieningen, cultuurinstellingen en verenigingen. Zij is dus breed. Voor de rest wachten wij graag af hoe het verder verloopt en wij gaan ervan uit dat het college tijdig terugkomt als dat nodig is.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor zijn reactie. Ik waardeer zijn woorden. We gaan hier de komende jaren hopelijk samen aan werken. Wat betreft al het gewisselde over de energiearmoede en plannen op dat punt: ik ben blij dat we nu eindelijk met iets concreets kunnen beginnen. Laten we hopen dat dit al in de komende maanden gaat lopen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Dank aan alle wethouders voor de beantwoording van de vragen en nogmaals dank voor het feit dat vanuit de gemeente nu in ieder geval een perspectief kan worden geboden om iets te kunnen gaan doen voor de mensen die dat heel erg nodig hebben.

De **voorzitter**: Er zijn volgens mij geen vragen meer gesteld aan het college. Dus ik sluit de beraadslaging.

In stemming komt amendement 180 van de PvdA, GroenLinks, het CDA, de VVD en Voorschoten Lokaal.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie 273 van het CDA, Voorschoten Lokaal, de VVD en de PvdA.

De motie wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

10. Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Voorschoten 2023 (raadsregistratienummer Z/22/069932/321166)

De **voorzitter**: Als een leerling niet zelfstandig naar school kan vanwege een beperking van het kind of de afstand tot de school, kunnen ouders bij de gemeente een aanvraag doen voor leerlingenvervoer. De regels hierover staan in de Verordening Leerlingenvervoer. Deze wordt nu geactualiseerd. Het voorstel is naar aanleiding van de commissiebehandeling aangepast en ligt nu ter bespreking en ter besluitvorming aan uw raad voor.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Voorzitter. In de laatste vergadering van de commissie M&S hebben we over dit onderwerp gesproken. Het onderwerp is van groot belang voor groepen kinderen en ouders die gebruikmaken van deze speciale vormen van onderwijs. Wat voorlag in de commissie M&S, leek met name een vrij technische actualisatie. Toch is na de bespreking nog het een en ander aangepast. Dat zien we ook aan het grote aantal stukken. In de commissie spraken we met name over het wel of niet heffen van een eigen bijdrage voor dit vervoer. Daar leek bij de bespreking wat verwarring over te zijn. In de nieuwe versie is dit punt dan ook aangepast. Zoals ik het heb begrepen, blijft het heffen van een eigen bijdrage zoals dat in de huidige situatie al is. Graag zou ik de wethouder voor de zekerheid willen vragen om te bevestigen dat deze lezing klopt en dat de inhoud van dit voorstel dus juist is.

Ten tweede is er een amendement van GroenLinks aangekondigd. Voor de VVD is goed en toegankelijk onderwijs voor alle doelgroepen van belang. Daarom staan we in beginsel positief tegenover deze uitbreiding. Wel zouden we de wethouder willen vragen om aan te geven wat de verwachte gevolgen zijn, zowel in aantallen als in de financiële consequenties.

We zijn de afgelopen weken bezig geweest met dit onderwerp. Het is een complex onderwerp. Daarom zouden we de wethouder graag willen vragen om de raad het komende jaar actief te informeren over de werking van het leerlingenvervoer in de praktijk en, indien aangenomen, van deze verordening. Wij vragen concreet om dat voor de zomer van 2023 te doen, zodat voor ons als raad te volgen is hoe deze wijzigingen in de praktijk uitwerken.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Voor ons ligt de actualisatie van de Verordening Leerlingenvervoer. De mutaties voorzien onder andere in de mogelijkheid om een gesprek te voeren over de zelfredzaamheid van de leerlingen met behulp van een advies van deskundigen en in afstemming met het samenwerkingsverband over passend vervoer. Dat vindt het CDA heel belangrijk, evenals de mogelijkheid om op de route van en naar school opstapplaatsen te introduceren waar een leerling kan opstappen; de wethouder heeft gezegd dat dat uitdrukkelijk een mogelijkheid is. Met deze wijzigingen in de verordening stemt het CDA ermee in; zij lijken ons mooie toevoegingen.

Zoals mevrouw De Bruin al aangaf, hebben we een discussie gehad over de eigen bijdrage. Er was wat onduidelijkheid over wie die eigen bijdrage wel of juist niet zou moeten betalen. U heeft ons een aangepast raadsvoorstel gestuurd waaruit duidelijk blijkt dat we het beleid niet wijzigen. Het eigenbijdragebeleid blijft dus onverkort van toepassing op leerlingen in het primair onderwijs en niet in het speciaal onderwijs. Die bepaling is alleen van toepassing op mensen die meer dan een bepaald drempelbedrag verdienen. Dat was dus eigenlijk beleid; dat is geen wijziging van het beleid. Daar stemt de CDA-fractie dus mee in, want het is geen beleidswijziging.

Wij sluiten ons aan bij de oproep van mevrouw De Bruin om de raad goed te informeren over de consequenties van deze beleidswijzigingen. We zien graag uw zienswijze op amendement 179 tegemoet.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Voordat ik op de inhoud van het raadsvoorstel inga, wil ik iets zeggen over de procedure voor deze verordening. Die is een beetje rommelig verlopen. In de commissie M&S, waar dit voorstel behandeld is en waar we overigens een hele goede discussie hebben gehad, bleek dat er naar aanleiding van een griffieadvies toch iets aangepast moest worden, want er is eigenlijk sprake van een actualisatie van de bestaande verordening. We hebben als commissie aangegeven dat het goed is dat de wethouder dit aanpast in het voorliggende

raadsvoorstel. Intussen is er wel iets meer veranderd in het raadsvoorstel. Hoewel het allemaal geen dramatische aanpassingen zijn, vind ik het ongewenst dat een raadsvoorstel dat op dit moment van de raad is, aangepast wordt door het college. Ik wil daar toch even melding van maken. Ik ga ervan uit dat dit ook gedragen wordt door het hele college, maar ik denk dat het goed is dat als er iets aangepast wordt, dit alleen met goedkeuring van de commissie gebeurt en niet op eigen houtje. Ik denk dat dit via een memo, zoals die nu ook is meegestuurd, prima duidelijk gemaakt had kunnen worden. Daar had het dan bij kunnen blijven.

Hiernaast is er nog een ander procedureel puntje, namelijk dat de tekst van de verordening in het raadsvoorstel en in de bijlage van elkaar verschillen. Dat hebben we gezien bij artikel 9, waar ik straks een amendement over ga indienen. We gaan de tekstfout overigens met het amendement corrigeren, maar dit brengt me op de vraag of er nog meer verschillen zijn tussen de bijlage en het raadsvoorstel. De belangrijkste vraag is wat wij nu eigenlijk goedkeuren als dit raadsvoorstel wordt aangenomen.

Nu toch iets over de inhoud. Leerlingenvervoer is een belangrijke voorziening voor ouders waarvan de kinderen niet in de buurt naar school kunnen. Het raadsvoorstel dat er nu ligt, zorgt voor die actualisatie, ook op basis van de modelverordening van de VNG. Dat is verder natuurlijk niet heilig. We kunnen dat als gemeente aanpassen, als we dat wensen. Dat wensen wij, want wij willen een amendement indienen om de afstandsgrenzen die nu gehanteerd worden, terug te brengen van 6 kilometer naar 2 kilometer. Daardoor is leerlingenvervoer mogelijk voor een aantal ouders die nu buiten de leerlingenvervoeroptie blijven omdat ze net onder die 6 kilometer zitten; we gaan waarschijnlijk van de wethouder horen over welke aantallen we het precies hebben. Aangezien deze ouders en kinderen niet echt een keuze hebben in de school, omdat ze niet in Voorschoten naar school kunnen, vinden we het belangrijk dat zij die mogelijkheid van leerlingenvervoer krijgen. Om die reden wil ik amendement 179 indienen om dat mogelijk te maken.

De **voorzitter**: Een kleine correctie: er kunnen geen moties of amendementen worden ingediend namens een niet aanwezige partij of een niet aanwezig raadslid. Ik wil de indieners dus verzoeken om een nieuw amendement in te dienen met alleen de namen van aanwezige partijen en personen. Anders kan het amendement niet in stemming komen. Ook van mijn kant is er soms een klein procedureel aandachtspuntje.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Dan zou ik graag een korte schorsing wensen om dat aan te passen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we eerst de eerste termijn van de raad afronden en daarna schorsen. Ik kan me zomaar voorstellen dat dat handig is.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Volgens mij vinden wij leerlingenvervoer allemaal van belang. Het is dus vreemd of grappig dat elke partij zegt dat we het heel belangrijk vinden. Dat vindt D66 natuurlijk ook en dat vinden we volgens mij allemaal hier in de raad. We hebben een mooie discussie gevoerd. Die was ook lastig, omdat we niet allemaal de kennis hadden om de verordening helemaal goed te doorgronden. Soms was zij ook zo opgeschreven dat zij moeilijk te doorgronden was. We waren ook verschillende discussies door elkaar aan het voeren. Ik heb voor de voorbereiding van de volgende keer in elk geval geleerd dat we sommige dingen misschien van tevoren moeten uitwisselen voordat we er in de commissie verder over discussiëren, maar dat is een procedureel puntje voor mezelf, dat ook genoteerd is.

Ik ben het helemaal eens met de woorden van mevrouw De Bruin, ook in het kader van de evaluatie en de terugkoppeling over hoe dit loopt. Ik wil de heer Van Oostrum bedanken voor zijn inhoudelijke bijdrage om het tot een betere discussie te laten komen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ook ik vind dit natuurlijk een belangrijk onderwerp. Ik heb alleen ook van dichtbij zelf mogen meemaken hoe dit in z'n werk gaat en hoe het af en toe ook tot frustraties kan leiden als het niet zo lekker loopt. Ik zat zelf niet in de commissie M&S. Rachel van Hellemond, mijn collega, voerde daar het woord. Ik heb het naderhand teruggekeken. Ik was erg positief over de wijze waarop dit onderwerp in de commissie op een hele zorgvuldige manier werd besproken door alle partijen. Dat heeft mij gewoon heel positief gestemd en zelfs ook een beetje geraakt. Ik vind het belangrijk dat er zorgvuldig naar zo'n verordening gekeken wordt. Mijn buurman, meneer 't Lam, zei al dat er echt gekeken is of het klopt wat er staat en of er geen verschillen in zijn. Dat is goed, want we moeten gewoon goed voor deze mensen zorgen en we

moeten zorgen dat het allemaal goed in de verordening staat. Ik steun het amendement dat GroenLinks volgens mij nu nog even gaat aanpassen, dus van harte.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Eigenlijk is mevrouw Zoun onze woordvoerder. Zij is helaas op het laatste moment ziek geworden, maar ik kan aangeven dat wij blij zijn met de opmerking van meneer Posthuma dat we hier zorgvuldig over hebben gedebatteerd in de commissie M&S. Wij hebben ook wel vragen over de leesbaarheid van het stuk. Daarover hebben mevrouw De Bruin, mevrouw Mieremet en meneer Van Oostrum vragen gesteld. We wachten op de reactie daarop, die vast verheldering zal geven. Wij steunen het amendement van de heer 't Lam, hoe dat er straks ook uit gaat zien, om de ondergrens van 6 kilometer naar 2 kilometer te brengen.

De **voorzitter**: Volgens mij zijn alle partijen aan bod geweest in de eerste termijn. Ik schors de vergadering kort, zodat het amendement kan worden aangepast. Dat geldt wellicht ook voor andere voorgenomen amendementen bij nog komende agendapunten.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

Door GroenLinks, de PvdA en D66 is het volgende amendement ingediend:

"Amendement 179.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 8 december 2022, gezien het raadsvoorstel nr. Z/22/069932/321166 De eerste wijziging van de Verordening leerlingenvervoer gemeente Voorschoten 2014 (was: Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Voorschoten 2023),

constaterende dat:

- a. er in Voorschoten geen speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs aangeboden wordt;*
- b. ouders geen eigen keuze hebben dat hun kind(eren) naar het speciaal (basis)onderwijs gaan;*
- c. de afstand naar de naastgelegen basisschool in Voorschoten voor gezinnen minder dan 2 km is;*
- d. de afstandsgrens voor leerlingenvervoer wettelijk gezien op maximaal 6 km gesteld mag worden;*

overwegende dat:

- a. ieder kind recht heeft op passend onderwijs;*
- b. leerlingenvervoer een cruciale rol speelt voor gezinnen waar kinderen met speciale behoeften speciaal (basis)onderwijs nodig hebben;*
- c. ook voor relatief korte afstanden het noodzakelijk kan zijn om professioneel vervoer in te zetten;*
- d. de doelgroep die naar het speciaal (basis)onderwijs gaat een kwetsbare is;*

van mening zijnde dat het wenselijk is om gezinnen met kinderen die niet terechtkunnen in het reguliere basisonderwijs in Voorschoten, te ondersteunen via de mogelijkheid van leerlingenvervoer;

Besluit:

Het voorgestelde artikel 9, Afstandsgrens van de Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Voorschoten 2023, als volgt te wijzigen:

In lid 1b en lid 1c de aanduiding 'zes kilometer' te vervangen door 'twee kilometer', waardoor lid 1 van artikel 9 er als volgt uitziet:

'1. Een vervoersvoorziening wordt toegekend als de afstand van de woning naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school voor:

- a. basisonderwijs als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs meer bedraagt dan zes kilometer;*

- b. speciaal basisonderwijs als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs meer bedraagt dan twee kilometer;*
c. speciaal onderwijs meer bedraagt dan twee kilometer."

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Ik begin met de inbreng van mevrouw De Bruin van de VVD. U vraagt mij om te garanderen dat er wat de eigen bijdrage betreft niets verandert. Ik kan u garanderen dat ik me nadrukkelijk heb laten adviseren en het antwoord is: ja, dat is zo.

Wat de financiële gevolgen betreft: het is ons gelukt om toch een behoorlijk gedegen cijfermatige onderbouwing onder het voorstel te kunnen leggen. Wat zou er gebeuren als de raad besluit het door GroenLinks ingediende amendement aan te nemen? De berekening komt uit op een verwachte toename van 0,7 kind; zo gaat dat met een berekening: dan ga je in stukjes denken. Dat is met een bandbreedte, maar de effecten daarvan zitten in de orde van grootte van € 4.000, € 5.000 à € 6.000, die kant op. Dat is wat we verwachten.

U vraagt of wij voor de zomer van 2024 actief kunnen informeren op basis van de verschillen tussen 2023, wanneer deze verordening ingaat, en 2022. Dat lijkt mij een prima idee. Zo denken wij ook graag: als je een besluit neemt waarmee je iets verandert, wil je de effecten daarvan zien. Het antwoord is dus bevestigend.

De heer Van Oostrum vatte correct samen wat de essentie is van de veranderingen die in het raadsvoorstel zitten. Die vier punten zijn inderdaad het body work van wat er verandert. Daarnaast zijn een aantal technische aanpassingen of definitieaanpassingen in de bijlages meegenomen.

Meneer 't Lam, u stelt dat de procedure rommelig verlopen is. Ik moet helaas zeggen dat ik dit met u eens ben. Ik wil daarom in algemene zin alle fracties in relatie tot mijn reactie op de inbreng van de heer 't Lam het volgende zeggen. Het is helaas zo, geachte leden van de raad, dat in dit dossier informatie aan de raad is verstrekt die niet juist bleek te zijn. Dat betreurt ik zeer; ik ben daar wel verantwoordelijk voor. Dat heeft onder meer geleid tot een nogal rommelig verlopen procedure en een diepgaande discussie na afloop van de desbetreffende commissievergadering. Het is ook een heel complex onderwerp dat vol zit met definities en woorden die, als je niet oppast, in elkaar overlopen. In woorden lijken ze erg op elkaar, maar in strekking zijn ze compleet anders. Verder is het een verordening die bestaat uit 27 lange artikelen. Dat is inderdaad geen eenvoudige kost.

Meneer 't Lam, u heeft zojuist opgemerkt dat er een verschil is tussen het raadsvoorstel en de tekst van de verordening die daarachter hangt. In de korte pauze hebben we geverifieerd waar het precies om gaat. Het lijkt inderdaad zo te zijn. Ik heb straks nog een stukje respons op de inbreng van andere partijen, maar dit leidt tot het volgende. Als we vaststellen dat er verschillen zijn tussen het raadsvoorstel en de verordening en als we niet kunnen uitsluiten dat er misschien nog meer zijn, leidt dit tot het verzoek aan de raad om akkoord te gaan met het terugtrekken van dit voorstel, waarna we het in de volgende raadsyclus weer op de agenda zullen zetten. Het voorstel is dus - maar dat is aan de raad - om het voorstel zoals het nu voor ons ligt, terug te nemen.

Ik zou graag eerst nog een opmerking willen maken naar aanleiding van de inbreng van andere sprekers. Mevrouw Mieremet van D66 heeft gezegd dat dit moeilijk te doorgronden kost is. Van lieverlee zijn we daar samen toch uit gekomen. Ook u vraagt om de terugkoppeling die ik zojuist toegezegd heb. Dus graag, want ik denk dat dat waardevol is. De heer Posthuma benadrukte de zorgvuldigheid, zowel in het debat als in de tekst, en steunt het amendement.

Ik wil toch een opmerking maken over het amendement, hoewel het verzoek dus is om het raadsvoorstel terug te trekken; dat is aan de raad. Het college ziet veel positiefs in het amendement. Zoals gezegd: de kosten vallen mee, maar daarnaast denken we dat dit uitermate goed terecht komt bij mensen die het hard kunnen gebruiken. We vinden het dus een te waarderen stap. In principe wil het college dus de hoop uitspreken dat de raad het amendement aanneemt.

Ik geloof dat ik hiermee de inbreng behandeld heb. Ik denk dat er nu gekeken moet worden of de raad besluit om het voorstel terug te trekken.

De **voorzitter**: We hebben inderdaad geconstateerd dat er een verschil is gevonden. In het kader van zorgvuldigheid van de besluitvorming vragen de wethouder en ook ik als uw voorzitter om dit voorstel niet in stemming te brengen, omdat niet kan worden gegarandeerd dat er niet ook andere

verschillen in zitten. Dit is volgens mij een onderwerp dat in alle zorgvuldigheid moet worden behandeld. Het voorstel ligt bij uw raad. Dit betekent dat het college het voorstel niet kan terugtrekken, maar daarvoor een akkoord van uw raad vraagt. Voor de helderheid: dat betekent ook dat het voorstel niet in stemming komt, evenals het amendement, en dat het college voor de eerstvolgende raadsvergadering van 2 februari alleen sec de technische wijzigingen gaat bekijken: zijn het voorstel en de verordening gelijk aan elkaar? Als daar nog andere verschillen in worden gevonden, wordt u daar als raad van op de hoogte gesteld. Dit betekent dat het college geen inhoudelijke wijzigingen kan aanbrengen. Indien uw raad dan nog inhoudelijke wijzigingen wil aanbrengen, moet dat gebeuren in de raadsvergadering van 2 februari. Bent u akkoord met deze procedure?

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb alle begrip voor het terugtrekken van het raadsvoorstel. Ik heb wel een verzoek of een punt van orde, eigenlijk ook om het voor het college makkelijker te maken, namelijk om het amendement vandaag wél in stemming te brengen en het resultaat daarvan vervolgens mee te nemen in het raadsvoorstel.

De **voorzitter**: Het punt is dat er, als er geen voorstel meer voorligt, ook geen amendement meer kan worden ingediend dat daar sec naar verwijst. Ik hoor aan mijn rechterkant dat u wel van uw amendement een motie kan maken. Dan maken we er een motie van die vreemd aan de orde van de dag is, maar dat wordt wel heel erg krom allemaal. Nu ligt het er nog, maar als u het voorstel in stemming brengt, kan ik u als uw voorzitter niet garanderen dat er niet meer verschillen in zitten.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Ik kan u volgen, maar het raadsvoorstel is op dit moment nog niet ingetrokken. Ik wil daarom voorstellen om het amendement in stemming te brengen. Daarna zal ik verzoeken om het raadsvoorstel niet in stemming te brengen.

De **voorzitter**: Dat kan procedureel niet. Het spijt mij zeer. Ik dank u overigens voor uw meedenken, maar we moeten het wel zorgvuldig doen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Is het niet mogelijk om met een programmaatje even snel de teksten met elkaar te vergelijken, zodat je twee Worddocumenten pakt en dan die vergelijking maakt? Als na een korte schorsing blijkt dat er helemaal geen andere verschillen zijn, hoeven we die tijd niet te pakken. Dan kunnen we het gelijk in gang zetten. Kunnen we niet even een poging doen om een snelle quickscan te maken? Als er te veel verschillen zijn, houdt het op. Dat snap ik, maar een korte slag om de teksten met één druk op de knop snel te vergelijken, zou mogelijk moeten zijn.

De **voorzitter**: Ik maak eerst het rondje af.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Ook de wethouder heeft in de commissie ervaren dat dit ingewikkelde kost is. Het is te betreuren dat er ruis ontstaat, maar dat volgt ook een beetje uit de complexiteit. Dat is één. Twee: wij kunnen dus meegaan met het ordevoorstel om het voorstel in te trekken. Daarbij merk ik op dat voor leerlingenvervoer de aanvragen in juli en augustus worden ingediend en vrijwel allemaal beschikt zijn. Een maand later besluiten heeft de facto dus geen consequenties voor grote hoeveelheden leerlingen. Als we het één maand verder trekken, is er inhoudelijk helemaal niks aan de hand. Er is geen enkele urgentie om de verordening te wijzigen, omdat de aanvragen al beschikt zijn in de zomervakantie. Ik heb nog een vraag aan u, voorzitter. U geeft aan dat u de technische mutaties scant en controleert en dat dit dan wordt teruggebracht in de raad. Betekent dit ook dat dit niet meer terugkomt in de commissie? Heb ik dat goed begrepen?

De **voorzitter**: Dat zou mijn voorstel zijn, omdat de inhoudelijke bespreking al in de commissie en vanavond heeft plaatsgevonden. Ik als uw voorzitter vind dat het college niet verder mag gaan dan technische mutaties. Als bij de controle blijkt dat er een groot inhoudelijk verschil is, komt het college daar uiteraard op terug bij uw raad. Vooralsnog wordt er uitgegaan van technische mutaties.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Dan zou ik ja zeggen tegen uw voorstel, voorzitter.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Daarom ben ik zo blij met u, meneer Van Oostrum, want mijn vraag was wat de consequenties zijn van het uitstel. Het antwoord komt gewoon vanzelf. Dus dank. Zorgvuldigheid boven alles; wij steunen dus het voorstel tot uitstel.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ook wij steunen het voorstel om het voorstel in te trekken. Bij twijfel kun je beter niet inhalen. We kunnen beter nog even een keer goed kijken. Het heeft ook geen consequenties; ik zie dat maandje dus niet echt als een probleem.

Mevrouw **De Bruin** (VVD): Voorzitter. Ook wij steunen graag het voorstel om dit aan te houden en in de raadsvergadering van 2 februari terug te brengen. We waarderen wel enorm de inzet die ook de wethouder heeft gepleegd om dit vandaag goed te bespreken, maar helaas gebeuren bij een vergelijking dit soort dingen. Ook wat ons betreft gaat zorgvuldigheid boven alles.

De **voorzitter**: Ik kijk naar de heer Posthuma. Ik denk dat het goed is dat wij vanavond de boel niet snel gaan scannen, maar dat het college inderdaad over een maand bij uw raad terugkomt. Heeft u hier nog een reactie op?

De heer **Posthuma** (PvdA): Er zijn echt hele simpele toeltjes om de twee teksten naast elkaar te leggen. Ik wil voorstellen: als u dat dan niet aan de ambtenaren wil vragen, gaan we dat gewoon zelf even doen. Ik stel dus voor om gewoon voor vijf minuten te schorsen en even te kijken wat het is. Dan kom ik graag weer bij u terug.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er inmiddels een meerderheid is voor het voorstel dat de wethouder u heeft gedaan, namelijk intrekking van het voorstel. We kunnen het niet aanhouden, want er worden wellicht wijzigingen in aangebracht. Er is sowieso één wijziging, want er werd al gewezen op één verschil. Als ik zo rondkijk, gaat u er als raad dus mee akkoord dat het voorstel wordt ingetrokken en dat daarmee ook het amendement niet in stemming komt. Het college krijgt de opdracht om de technische wijzigingen door te voeren om het raadsvoorstel en de verordening aan elkaar gelijk te maken. Indien er nog een inhoudelijke wijziging wordt gevonden, zullen we dat uiteraard aangeven aan de raad. In principe komt dit in de raadsvergadering van 2 februari terug, omdat het dan alleen technische wijzigingen zijn. En dank u wel, meneer Van Oostrum, want er vloeien inderdaad gelukkig geen consequenties uit voort voor de kinderen waar het om gaat. Bent u ermee akkoord dat we het conform deze voorgeschreven procedure gaan doen? Ik constateer dat de raad daarmee instemt. Ik dank uw raad voor de medewerking. Daarmee is agendapunt 10 niet afgerond, maar weg; ik weet ook niet zo goed hoe ik het anders moet zeggen.

11. Riool- en waterzorgheffing (n.a.v. motie 216) (raadsregistratienummer Z/22/067684/323288)

De **voorzitter**: De VNG heeft de huidige modelverordening Rioolheffing vervangen om meer recht te doen aan de bredere invulling van de gemeentelijke watertaken. Het college stelt op basis hiervan voor om de gebruikers van alle percelen voor een vast bedrag mee te nemen in de rioolheffing, waarbij alleen onderscheid wordt gemaakt in het tarief tussen wel of geen drinkwateraansluiting.

De heer **Reinke** (VVD): Voorzitter. In de commissie hebben we enige ergernis uitgesproken over de feiten die voorafgaand aan deze adviesnota bekend waren, waarmee we haar niet helemaal op doelmatigheid konden testen. Dit gezegd hebbende heeft de wethouder terecht aangegeven dat het inderdaad de wens van de raad is. Dan moeten wij daarmee verder. Bovendien is hierbij natuurlijk de heffingssystematiek aan de orde. Die heffingssystematiek, waarin gekozen wordt voor een vaste prijs per perceel, kunnen wij op zich volgen, ook met het oog op de uitvoerbaarheid.

In het amendement valt ons op dat er een correlatie wordt getrokken tussen de WOZ-waarde van het perceel en het gebruik van het riool of van de rioolafvoer. Dat lijkt ons vreemd. Je betaalt natuurlijk voor een aansluiting op het riool. Bovendien heb je natuurlijk niet meer afvoer als een perceel meer waarde heeft. Denk bijvoorbeeld aan een incurant bedrijfspand. Dat kan best groot zijn, met een grote oppervlakte, en dat kan heel veel hemelwater opvangen, maar dat heeft een hele lage prijs, omdat die uiteindelijk gebaseerd is op de waarde die je daar uiteindelijk voor krijgt. Denk bijvoorbeeld ook aan de locatie, bijvoorbeeld van een appartement. Een appartement heeft vaak een hogere waarde. Daar wonen vaak juist mensen met een kleine gezinssamenstelling, bijvoorbeeld ouderen. Bovendien kan het zo zijn dat men een hele grote tuin heeft. Een hele grote tuin hoeft natuurlijk niet per se te betekenen dat die versteend is, maar de WOZ-waarde zal wel hoger zijn. Als je bijvoorbeeld een hele grote tuin aan een sloot hebt, zal er altijd sprake zijn van

hemelwaterafvoer. Dat gezegd hebbende kunnen wij volgen dat er gekozen wordt voor een vast bedrag per afvoer. We wachten wel graag de visie van het college op het amendement af.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Voorzitter. Het klimaat verandert. Dat zien we zelf ook. Het staat ook uitgelegd, maar we zien zelf al meer piekbuien en droogtes. Het is niet meer "wat als?", want we ervaren het vandaag de dag met z'n allen. Dit betekent ook iets voor de gemeente. De gemeente heeft een zorgplicht en moet zorgen dat het systeem dat aankan. We hebben het niet alleen over het riool, maar ook over het hemelwater, want een piekbui moet afgevoerd kunnen worden. We hebben het ook over het grondwaterniveau. Het is dus breder. Daarom is de VNG met het advies voor gemeenten gekomen om niet alleen een rioolheffing, maar een riool- en waterzorgheffing te gaan heffen. We krijgen drie smaakjes. Ik begin met wat voor GroenLinks ideaal zou zijn: als je meer vervuult of meer gebruikmaakt van de zorg van de gemeente, van die afvoer, betaal je meer. De vervuiler betaalt. Dat zou ideaal zijn, maar er wordt al aangegeven dat dat op dit moment niet haalbaar is. Als dat afgeraden wordt door de BSGR, gaan we naar smaakje twee. Ook draagkracht is namelijk belangrijk. Misschien kun je niet kijken naar wie er meer gebruik van maakt, maar je kunt wel kijken wie de lasten beter kan dragen. Daarmee kom je op smaakje twee, waarbij er wel rekening gehouden wordt met de economische waarde. Is dat ideaal? Nee. Is er een correlatie? Jazeker, want een groter perceel heeft waarschijnlijk wel degelijk meer afvoer van hemelwater. Soms heeft het ook een betere sponswerking. Dus is het perfect? Nee, maar het is wel beter.

De heer **Reinke** (VVD): Ik merk for the record op dat het een aanname is dat een groter perceel waarschijnlijk meer afvoer van hemelwater heeft. Dat hoeft natuurlijk niet zo te zijn. Een uit grasland bestaand groot perceel neemt waarschijnlijk veel meer op dan een klein perceel dat verstedelijkt of versteend is. Ik vind dit dus een aanname die misschien niet in beleidsbepaling thuishoort.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Dat klopt: het is niet ideaal. Ideaal zou zijn: wie meer verbruikt, betaalt meer. Dit komt wel dichterbij een flat tax, waarbij we allemaal evenveel betalen. Is het ook heel erg experimenteel? Nee, het is gewoon een smaakje, een van de adviezen die de VNG voorlegt. Eigenlijk is het vergelijkbaar met de ozb. Het is dus ook niet bijzonder experimenteel. Wij staan hiervoor omdat je rekening houdt met de draagkracht.

De **voorzitter**: Volgens mij heeft mevrouw Schroot een interruptie op de heer Reinke.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ja, inderdaad. Dat grasland veel bufferwerking zou hebben, is ook weer een aanname. Zo blijf je aan de gang. Het gaat er natuurlijk om dat er een prikkel aan mensen wordt gegeven om die buffer op hun perceel voor elkaar te krijgen. Bent u dat met me eens?

De heer **Reinke** (VVD): Die prikkel wordt bijvoorbeeld helemaal niet gegeven bij een incurant bedrijfspand. We zoeken hiervoor een systematiek die uitvoerbaar is. Daarom gaat de BSGR hierop in. Ik heb sympathie voor wat mevrouw Ilić zegt. Ik vind alleen dat je het niet op aannames kan baseren. Het gaat hier om een gemene deler die gevonden wordt. Je kan niet zomaar zeggen dat je het baseert op een WOZ-waarde en dat je dan een eerlijk verhaal krijgt, want dat eerlijke verhaal is er dus niet. Wat men dan wil bereiken, lijkt mij een hele andere discussie, namelijk hoe je de Hemelwaterverordening en je belastingen inricht. Wat hieraan ten grondslag ligt, is volgens mij een uitvoerbare heffing. Maar goed, ik wil niet te veel op de stoel van het college gaan zitten.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Het is mooi dat u de term "eerlijke verdeling" noemt. Wij denken dat het gebruik van vaste waarden per definitie niet eerlijk is. Het is dus mooi dat "niet eerlijk" nog even genoemd werd, want wij staan voor een eerlijke verdeling. De SP is niet aanwezig, maar we zijn ervan overtuigd dat zij hier ook voor staat. Dank ook aan D66 en de PvdA. Wij dienen amendement 182 in om de zojuist genoemde reden. Wij staan voor een positieve prikkel voor wie minder gebruikt, maar dat model, dat smaakje, is op dit moment niet haalbaar. Het dichtstbijzijnde is het smaakje waarbij rekening wordt gehouden met de WOZ-waarde. Vandaar amendement 182. Het amendement, dat mede wordt ingediend door D66 en de PvdA, luidt:

"Amendement 182.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen 8 december 2022, gezien het raadsvoorstel Z/22/067684/323288 Riool-en waterzorgheffing,

constaterende dat:

- a. de VNG de Modelverordening Rioolheffing vervangen heeft om recht te doen aan de bredere invulling van de gemeentelijke watertaken;
- b. verschillende varianten van de modelverordening voorliggen, waarbij gekozen kan worden voor een heffing op basis van watertoevoer en -afvoer dan wel de waarde in het economische verkeer van een perceel;

overwegende dat:

- c. wateroverlast, verdroging en waterkwaliteit meer maatregelen in de publieke ruimte vragen en dit naar verwachting in de toekomst alleen maar zal toenemen;
- d. een ideale vorm van riool-en waterzorgheffing proportioneel is aan zowel het beslag op publieke middelen als de genoten voordelen van een inwoner, rekening houdt met draagkracht van die inwoner en hem of haar activeert om rioolgebruik te beperken;
- e. een dergelijke ideale heffing uit het oogpunt van praktische uitvoerbaarheid voorlopig alleen benaderd kan worden door te kiezen voor een heffing gebaseerd op geassocieerde maatstaven;

voorts constaterende dat:

- f. een heffing (deels) op basis van kubieke meters watertoevoer en -afvoer weliswaar het meeste recht doet aan het beginsel van proportionaliteit en de inwoner activeert bewust om te gaan met water, maar op dit moment kennelijk onuitvoerbaar wordt geacht door de uitvoeringsorganisatie;
- g. een heffing op basis van de waarde in het economische verkeer van een perceel over het algemeen niet alleen beter aansluit op de draagkracht van bewoners van dat perceel, maar door de correlatie met de grootte van een kavel ook meer proportioneel is aan de genoten voordelen van de waterzorgheffing;
- h. in het recente verleden uitdrukkelijk exclusief gekozen is voor een rioolheffing opgelegd aan gebruikers van een perceel, in verband met voorziene negatieve neveneffecten van een eigenarenheffing;

Besluit het voorgestelde raadsbesluit te vervangen door:

conform het nieuwe VNG-model voor de rioolheffing 2024 de gebruikers van alle percelen mee te nemen in de rioolheffing. Hierbij dient het tarief te worden bepaald naar de waarde in het economische verkeer van het perceel."

De **voorzitter**: Misschien is het goed om op te merken dat dit een nieuw amendement is, waar de drie aanwezige partijen boven staan.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Wij kunnen ons heel goed in de woorden van GroenLinks vinden. Wij denken dat het een stap vooruit is om de kosten van hemelwater- en grondwateropvang en van het riool eerlijker te verdelen. Dat is een hele grote opdracht die wij hebben met elkaar. Op termijn denken we dat nog meer prikkels nodig zijn om mensen te stimuleren om het water op hun eigen grond beter op te vangen. We zouden daaraan in een andere raads- en commissievergadering een vervolg willen geven om te kijken of we dit op een positieve manier voor elkaar kunnen krijgen, want dat is gewoon keihard nodig. We zien elke dag de problemen in de wereld met water. Het kan ook zomaar in Voorschoten gebeuren. Dan moeten we gewoon goed voorbereid zijn.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Mevrouw Schroot heeft mij een inkoppertje gegeven. We hebben in juli 2020 met elkaar een verordening over de afvoer van hemelwater en grondwater vastgesteld. Daarin hebben wij beleid vastgesteld om meer water vast te gaan houden in bebouwde gebieden. Het steunen van het voorstel van GroenLinks zou betekenen dat wij eigenlijk contraproductief op ons eigen beleid zouden gaan werken. Wij willen juist dat mensen hemelwater meer gaan benutten. Om dat te stimuleren, hebben we de mogelijkheid om eventueel een waterton toe te kennen of om andere zaken te bevorderen. U zegt het zelf ook: wij moeten gaan inzetten op preventie, op ervoor zorgen dat mensen anders omgaan met hemelwater. Door ze te gaan belasten voor hun aansluiting roep je eigenlijk een contraproductief systeem in het leven.

Ontzie mensen juist zo veel mogelijk op het gebied van de afvoer en zorg ervoor dat ze vanuit hun gebruik anders gaan denken. Zoals meneer Reinke al aangaf, bepaalt de grootte van een perceel niet hoeveel water je gebruikt. Ook de ligging van je perceel en het grondtype bepalen hoeveel water je gebruikt. Wij kunnen het voorstel van het college, zoals dat nu is, gewoon aannemen en steunen.

De **voorzitter**: Dit is een punt, hè? Dan kan er geïnterrumpeerd worden.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Een begripsvraag: heb ik goed begrepen dat het CDA, naar analogie van van het gas afgaan, wil dat iedereen van het riool afgaat?

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Dit zou betekenen dat we met elkaar heel weinig water produceren en er op een andere manier mee om zouden kunnen gaan. Dat zou heel mooi zijn, maar dat is een heel ver vooruitzicht. Wij zijn voor een langetermijnvisie, maar het is wel een héél lange termijn als we dat met elkaar willen bereiken. Dat zou natuurlijk helemaal ideaal zijn, maar het verminderen van het watergebruik is een eerste stap. Dat kan je ook doen door mensen voorlichting te geven over de mogelijkheden die zij hebben. Dat is de stap die wij met elkaar moeten maken, ook vanuit de verordening die we vast hebben gesteld.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Dat is prachtig. Ik kijk heel erg uit naar dat gesprek, maar vandaag ligt er iets anders. We krijgen drie smaakjes voorgelegd waaruit je kunt kiezen. Ideaal is: wie deze zorgplicht niet gebruikt, hoeft ook niet te betalen; dat is bijna wat u beschrijft. Wij pleiten voor het smaakje dat een beetje daarbij in de buurt is. Of iedereen betaalt evenveel. Voor welk smaakje bent u?

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Wij hebben al aangegeven dat wij voor het raadsvoorstel zijn; dat is dus heel helder.

Ik kan het verder kort houden. Ik roep het college graag op om, wanneer dit vastgesteld is, in het communicatieproces te informeren over het hergebruik van hemelwater en om de verordening in stand te houden. Daar zien wij naar uit.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Er is al veel gezegd, met name door de heer Reinke. Wij steunen het voorstel van het college. We hebben serieus echt tijd besteed om na te denken over amendement 182, maar we vinden de relatie tussen de oppervlakte van het perceel en het gebruik van het riool te ver van elkaar af liggen om daarin mee te gaan.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik denk dat mevrouw Ilić en ik dezelfde interruptie hebben. U heeft het alleen over het riool. Hoort ook de bodemwaterhuishouding niet bij een hemelwaterhuishouding?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Die hoort daar zeker bij. Ik denk dat de problemen die wij moeten oplossen ten aanzien van de hemelwaterafvoer, niet direct zijn gerelateerd aan de woning. Het kan liggen aan verzakte straten of slechte afvoer van waterpompen die die gebieden leeg moeten pompen. Ik vind de overlast die vanuit regenwater komt, lastig te relateren aan een inwoner. Het is iets wat buiten iemands bereik valt om daarop te kunnen sturen. Vandaar dat ik het amendement niet handig vind.

De heer **Posthuma** (PvdA): Vanuit belastingmiddelen worden tal van dingen betaald. Een van de dingen die we ook hebben, is de ozb op woningen. Ook daarin hebben we vastgesteld dat mensen die een grotere, duurdere woning hebben, ook meer ozb betalen om bij te dragen aan tal van publieke voorzieningen die wij hebben. Vindt u eigenlijk niet dat die analogie geheel opgaat voor het hemelwater? Dit is immers ook een publieke voorziening waarvoor betaald wordt. De analogie is eigenlijk dus volledig. Waarom zou iemand die een groot perceel en ook een groot huis of pand heeft, daar dus idealiter niet gewoon aan bijdragen?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Als er problemen zijn met afvoer, riolering en investeringen op dat vlak, kunnen we die volgens mij gewoon bijplussen vanuit de algemene reserves die we hebben. Die worden al op basis van de WOZ geheven in de gemeentebelasting. Volgens mij doen we dat dus al als we geld nodig hebben.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik vraag me af of meneer Van Duivendijk kan uitleggen hoe het gesloten systeem van onze rioolheffing werkt qua belastingen, dus financieel. Ja, we kunnen bijplussen uit de algemene reserve, maar dat levert wel een groot probleem op. Bent u daarvan op de hoogte?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ja, ik ben op de hoogte van het feit dat het een gesloten systeem is.

De **voorzitter**: We gaan hier geen gesprek voeren over het systeem, qua inhoud. Meneer Van Duivendijk, was u aan het einde gekomen van uw betoog?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ja, ik moet zeggen dat degenen die interrumpen, de punten tussen mijn zinnen goed aanvoelden.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik zal het heel kort houden. Zoals mevrouw Ilić ook zegt, gaat het om een eerlijkere verdeling. Het kan niet helemaal tot in details perfect zijn, maar de huidige situatie die in het raadsvoorstel staat, is verre van rechtvaardig en eerlijk. Ik ben dus erg voor het voorstel van GroenLinks en heb het graag medeondertekend.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Er is een goed en inhoudelijk interessant debat gevoerd dat zich grotendeels ontwikkelde rond twee van de drie varianten: ten eerste een vast bedrag conform het raadsvoorstel en ten tweede op basis van de waarde in het economisch verkeer van het perceel plus de opstal. Er is niet zoveel gesproken en gedebatteerd over variant 3 zoals het in het raadsvoorstel is geformuleerd, namelijk om te kijken naar de afname van het aantal kubieke meters water via de drinkwaterleiding. Die laatste optie wordt nadrukkelijk ontraden door de BSGR in verband met de mogelijkheden en met name de problemen in de uitvoering en de klachten, problemen, claims en het gedoe die je daarmee kan krijgen. Het is dus goed om vast te stellen dat de raad die kant niet op wil.

Wat nu voorligt, is natuurlijk nadrukkelijk niet de verordening; die moet nog komen. Waar we naar zoeken, is uw uitspraak over de te kiezen beleidslijn. Daarover kan je natuurlijk van gedachten wisselen. Dat is ook het mooie in de politiek en in de raadzaal, zoals we bij elkaar zijn. Er zijn verschillende gedachten over. Voor beide is natuurlijk veel te zeggen. De heer Reinke stemt in met de voorgestelde heffingssystematiek en geeft een aantal duidelijke redenen daarvoor aan. Dat is een politieke keuze, maar vanuit het college gedacht is het natuurlijk prettig dat u de gedachte van het college ondersteunt. De heer Reinke kijkt uit naar onze visie op het amendement, die ik straks uiteraard zal geven.

De inbreng van GroenLinks, van mevrouw Ilić, had een heel essentieel punt, waar veel andere fracties later op zijn ingegaan. De grote vraag is natuurlijk of een groter perceel en/of een duurder pand, misschien wel een vier keer zo duur pand, ook een vier keer zo groot beroep op de rioolwaterheffing, de rioolaansluiting en de waterzorgheffing doet. Daar kan je verschillend over denken. Aan de ene kant zou je kunnen zeggen: een groter huis, meer vuil water, dus ja. Aan de andere kant kan je zeggen: een groter huis, wellicht een groter perceel, meer waterbufferende werking, meer groen en meer koelte. Je kan twee kanten op redeneren. Daar hebben we als college natuurlijk geen oordeel over. Wij hebben alleen wel een keuze in het beleid.

Mevrouw Schroot bepleit de lijn zoals bepleit in het amendement. Dat was duidelijk. Als ik ergens een vraag over het hoofd zie, hoor ik dat graag, maar er was een debat gaande waar ik niet heel veel vragen uit gehaald heb. Als ik het goed begrepen heb, vraagt mevrouw Kortekaas een aanvulling vanuit het college over het communicatieproces. Ik denk dat het zinvol is dat we, als we komen met de verordening, meenemen hoe we dat duidelijk gaan maken en gaan invoeren. Wellicht is dat dan naar analogie van andere veranderingen aangaande belastingwetgeving. Laten we dat dus meenemen in de verordening als die op ons afkomt.

De heer Posthuma had, als ik het goed samenvat, een interessante aanloop naar de poging om naar analogie van andere belastingsystemen te kijken wat we daar nog kunnen "lenen". Ik kan u zeggen dat wij dat binnen het college ook hebben gedaan. Naar welke andere belastingsystemen of -verordeningen je ook kijkt, er blijken toch dermate grote verschillen te zijn dat de vergelijking slecht opgaat, alleen al door het feit dat het een gesloten systeem is en dat het profijtbeginsel eraan ten grondslag ligt, hoewel dat - om in dezelfde sfeer te blijven - door de tijd heen een beetje

aan het verwateren is. De analyse van die analogie is interessant, maar zij is inderdaad lastig, zoals u zelf ook aangeeft. De dingen zijn daar toch weer anders.

Ik hoop dat ik hiermee de vragen heb beantwoord. Er is een beleidsmatige keuze te maken. Het college stelt voor om een niet te nadrukkelijk progressief belastingstelsel op te stellen, maar om zo veel mogelijk dingen bij het oude te laten. Er is wel een kanteling. Dat is duidelijk: de grondslag wordt anders. We hebben alvast een aantal vragen uitstaan, zoals we vele vragen uit hebben staan, maar die zijn gericht op de BSGR. Zij komen, als wij daar antwoorden op krijgen, zo goed mogelijk terug als we de verordening aan u willen voorleggen. Bijvoorbeeld: als de door het college voorgestelde lijn gevolgd zou worden, over hoeveel extra percelen zou het dan gaan die nu niet belast en aangeslagen worden en straks wel? Hoeveel belastingplichtigen gaan van het lage naar het hoge tarief en vice versa? Als er ongewenste effecten gaan plaatsvinden, zijn er zijn tal van mogelijkheden om daar iets aan te doen. Er zijn dus vragen gesteld over een aantal uitvoerende en samenhangende punten en de antwoorden zijn onderweg. We zullen proberen om de verordening zo gedetailleerd en precies mogelijk aan u voor te leggen. Het collegevoorstel moge duidelijk zijn.

De **voorzitter**: Er is behoefte aan een tweede termijn.

De heer **Reinke** (VVD): Voorzitter. De wethouder heeft natuurlijk gelijk: er worden hier gewoon twee verschillende politieke keuzes gemaakt. Dat vond ik ook leuk in het debat. Ik denk dat het inderdaad goed is dat we, als we de verordening krijgen, dit debat deels opnieuw voeren met de kennis en de feiten van dan. Dan kunnen we altijd nog goed kijken welke systematiek daar vervolgens weer bij past. Wij denken met de gegevens van nu na de beantwoording door de wethouder nog steeds dat het goed is om de heffing per perceel even voort te zetten.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Voorzitter. Dank aan de wethouder voor de antwoorden. Ik wil nog benadrukken dat het ook om de draagkracht gaat. Het gaat dus niet alleen om de factor van de grootte van het perceel. Als je niet tot het ideale model kunt komen, is dit zeker een belangrijk argument voor GroenLinks. Dit model vinden wij niet bijzonder progressief of experimenteel. We hebben er ervaring mee, met de ozb. Het is fijn dat het CDA een uitnodiging doet om in gesprek te gaan over hoe we zo veel mogelijk mensen enthousiast krijgen voor minder watergebruik en afkoppeling. Daar kijken we dus naar uit.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Ik heb weinig toe te voegen. Ik ben blij met de beantwoording door de wethouder. Wij gaan zien waar het college mee komt.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Hartelijk dank, wethouder, voor de beantwoording van de vragen. Om een indruk weg te nemen die wellicht gewekt is: wij zijn een groot voorstander van "de vervuiler betaalt", als dat maar goed berekend en reëel benaderd kan worden. Dat is op dit moment niet zo. Ik zie dus uit naar het voorstel van het college, waarin het hopelijk ook een denkrichting meeneemt waarin dit toch zo veel mogelijk tot uiting kan komen binnen de uitvoerbaarheid. Laat dat in ieder geval gezegd zijn. Wij zien uit naar het voorstel van het college.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Het is heel duidelijk, ook bij zo'n onderwerp als riool- en waterzorgheffing, dat progressief toch echt iets anders is dan wat andere partijen hierbij voor ogen hebben. Ik hoop dat de bewoners van Voorschoten zich dat realiseren.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Ik pak er één punt uit van GroenLinks, van mevrouw Ilić. Als ik het goed heb, lag dat in het verlengde van wat mevrouw Kortekaas van het CDA inbracht. Naast het feit dat we hier natuurlijk praten over een beleidslijn richting een aangepaste belastingverordening, is er nog iets anders aan de hand. We moeten in onze samenleving proberen om het watergebruik terug te dringen. Daar voorziet deze belastingverordening niet een-twee-drie in, maar er komen vanuit het college natuurlijk andere voorstellen en ideeën om met de omgeving en het milieu om te gaan. Ik kan u overigens vertellen dat waterleveranciers, bijvoorbeeld Dunea, nu echt brandbrieven aan het sturen zijn, want het water raakt op in Nederland. We moeten daar anders mee omgaan, want er is gewoon een tekort aan het ontstaan. Let ook op de woningbouwplannen.

De **voorzitter**: We zijn aan het eind van de beraadslaging gekomen. Ik heb één toezegging gehoord, namelijk dat de wethouder bij de verordening terugkomt op het punt van de

communicatie. Volgens mij hebben we verder met elkaar geconcludeerd dat dit gesprek bij de verordening weer zal worden opgepakt en verder zal worden gevoerd.

In stemming komt amendement 182 van GroenLinks, D66 en de PvdA.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 8 tegen 10 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, D66 en de PvdA ervoor hebben gestemd.

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Ilić** (GroenLinks): Voorzitter. Wij gaan voorstemmen, omdat dit in ieder geval een verbreding is van het aantal percelen die een heffing ontvangen. Het is dus beter dan niets.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Wij hebben een gelijksoortige stemverklaring: het is een verbetering ten opzichte van het huidige systeem en we zullen hier dus voor stemmen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik huil een klein beetje, maar het is een kleine verbetering van wat we hadden. Dus bij dezen.

Het voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

12. Benoeming lid vertrouwenscommissie (raadsregistratienummer Z/22/071555/326704)

De **voorzitter**: De raad benoemt een nieuw lid in de vertrouwenscommissie, zodat deze weer bestaat uit alle fractievoorzitters, nu mevrouw Schroot fractievoorzitter van D66 is geworden. Deze commissie heeft twee taken: aanbeveling tot benoeming of herbenoeming van een burgemeester en de klankbordgesprekken met de burgemeester. De benoeming van personen gebeurt bij schriftelijke, geheime stemming. De griffie deelt nu de briefjes uit. Met uw goedvinden zijn de griffier en ondergetekende weer het stembureau.

(De stembriefjes worden rondgedeeld, opgehaald en geteld.)

De **voorzitter**: De uitslag van de stemming is bekend. Er zijn 18 geldige stemmen uitgebracht: 18 stemmen voor en nul tegen. Gefeliciteerd, mevrouw Schroot, met uw benoeming in de vertrouwenscommissie.

(Applaus)

13. Voorbereiden AB HECHT 14 december 2022

De **voorzitter**: Dit agendapunt is bedoeld om wethouder Zoetemelk aandachtspunten mee te geven voor de vergadering van het AB van de gemeenschappelijke regeling HECHT op 14 december 2022. U heeft de link naar de vergaderstukken. De oplegnotitie is volgens mij zojuist of vlak voor de vergadering verstuurd. De griffie organiseert ook een schriftelijke consultatie. Is er op dit moment iemand die iets wil meegeven aan wethouder Zoetemelk? Dat is niet het geval.

14. Voorbereiden AB vergadering Holland Rijnland 21 december 2022

De **voorzitter**: Dit agendapunt is bedoeld om onze leden in het AB van Holland Rijnland aandachtspunten mee te geven voor de vergadering van 21 december 2022. De AB-leden zijn de heer Maassen en wethouder Van der Elst. Ook hiervoor heeft u de link ontvangen. Er is nog geen oplegnotitie, maar de griffie organiseert ook hiervoor een schriftelijke consultatie. Heeft u op dit moment punten mee te geven? Dat is niet het geval.

15. Bekrachtiging geheimhouding

De **voorzitter**: Hier is vandaag geen voorstel voor.

16. Installatie en beëdiging nieuw raadslid

De **voorzitter**: We zijn er, meneer Andringa! Dit agendapunt zal bestaan uit twee delen. Ten eerste jouw afscheid als raadslid, Adriaan, en daarna de benoeming van Patty als jouw opvolger.

Beste Adriaan, in 2018 werd je lijsttrekker van D66 Voorschoten. Je kwam in de raad met voorkeurstemmen; dat waren er 685. De D66-fractie telde net als nu drie zetels. Je werd niet alleen raadslid, maar ook gelijk fractievoorzitter. Het gezegde is natuurlijk "wat goed is, komt snel"; zie hier het resultaat. In je afscheidsbrief heb je verwoord hoe je je hebt laten verrassen door de Voorschotense politiek. Ik denk dat iedereen die raadslid is of is geweest, weet hoe verslavend - op een positieve manier; althans, meestal - de lokale politiek kan zijn. Je raakte nauw betrokken bij de ontwikkeling van het dorp en bij de inwoners. Je wond je, ook vanavond weer, ongelofelijk op over wat je zelf "besluiteloosheid" noemt. Ik denk dat we elkaar in dat punt kunnen herkennen en vinden. Maar gelukkig delen we ook de optimistische toon die je in je afscheidsbrief hebt gezet over de eensgezindheid om samen meters te maken voor Voorschoten. Want dat is wat jij tot aan je laatste bijdrage hier vanavond hebt gedaan, Adriaan, over de bibliotheek+ of de MFA - je mag daar zelf een naampje aan geven - om tot het laatste moment te blijven kijken hoe we met elkaar die meters kunnen blijven maken voor het dorp. Want daarvoor zit je hier uiteindelijk in deze vierkante meter. Ook al was je nieuw in de lokale politiek, de politiek zit in je hart en nieren. Dat merkten we ook in Voorschoten. Ik denk zeker dat je in de afgelopen jaren een van de beeldbepalende raadsleden bent geweest. Je bijdragen kenmerkten zich door deskundigheid, betrokkenheid en passie. Die passie herken je wel, hè? Ja, wij ook. Dat is mooi om te zien, want je doorgrondt en analyseert complexe vraagstukken snel en behalve naar de inhoud kijk je ook naar het proces. Je bent nieuwsgierig en belangstellend en altijd bereid om te helpen. Het mooie aan jou is ook dat je overduidelijk geniet van het politieke debat en wellicht ook van de spelletjes en het theater die daarbij horen. In mijn eigen woorden: het is bij deze mooie vergadering gewoon gratis toegang tot een extra theater in Voorschoten. Je weet waar je heen wilt en je laat je door niemand van jouw weg af brengen. Dat is goed: een volksvertegenwoordiger die weet waar hij of zij heen wil. Maar soms is het ook goed om even een stapje opzij te doen en om te beschouwen of de ingeslagen weg en toon wel de juiste zijn om dat te doen waarvoor we hier met elkaar zitten en waarvoor ook jij hier altijd hebt gezeten, namelijk de inwoners en het dorp. Emotie hoort bij de politiek, maar we moeten elkaar er ook altijd scherp op houden dat de emotie de besluitvorming niet beïnvloedt.

Adriaan, ik zei het al: in 2018 kwam je met 685 stemmen in de raad. Niet om vanavond heel erg lullig te zijn, maar dat waren er bij de laatste verkiezingen iets minder, namelijk 510. Ik ben geen politiek analist; ik denk dat ik dat prima zou kunnen en het zal best gezellig zijn, maar ik constateer dat D66 zijn drie zetels heeft behouden dankzij de twee absolute stemmentrekkers die naast jou zitten, Esther en Jolien, de nummers 2 en 3 op de kieslijst. Ik heb gehoord dat iemand uit jouw fractie jou "een feminist" heeft genoemd. Het is af en toe wel zorgelijk als je dat soort dingen hoort. Nee, zonder dollen, jij stimuleert vrouwen om die politieke rol op zich te nemen. Het mooie is dan ook dat met jouw vertrek, hoe jammer wij het ook vinden dat je weggaat, de vrouwen straks in de meerderheid zijn in deze raad.

(Applaus)

Dank alle mannen voor dit overweldigende applaus; ik zag echt geen enkele man applaudiseren! Dat is op zich mooi: je staat ergens voor en nu overkomt jou dat je dit gelijk bewerkstelligt nu je weggaat. Ik denk dat jouw vertrek nog een voordeel heeft: er blijft spreektijd over voor de andere fractieleden. Volgens mij had Esther nu een bijdrage van 3 à 4 minuten. Die heeft ze in de vorige vergadering in 42 seconden moeten proppen. Dat vind ik trouwens ook een compliment waard. Dat is iets wat vrouwen kunnen: gewoon efficiënt werken.

Adriaan, ik heb het tot op heden gehad over je raadswerk en al die uren die je daarin hebt gestoken als fractievoorzitter, woordvoerder op inhoudelijke dossiers, in de vertrouwenscommissie, in de werkgeverscommissie en de ongetwijfeld vele uren van fractievergaderingen, coalitieoverleggen, afstemming van moties en wellicht hier en daar ook pogingen om een crisisje te beteugelen; ik ken dat uit mijn verleden. Ik denk dat weinigen zich realiseren hoeveel tijd erin gaat zitten en dat dat altijd ten koste gaat van het thuisfront: je vrouw Annemarie en jullie twee kinderen die jullie de afgelopen jaren hebben mogen krijgen. Eén daarvan hebben we heel vaak in beeld gezien tijdens het digitaal vergaderen. Zoals de griffier ook zei, was dat natuurlijk een van de

doorslaggevende redenen waarom het digitaal vergaderen door de werkgever is afgeschaft voor de vertrouwelijke vergaderingen, want een extra paar oren erbij kan natuurlijk niet de bedoeling zijn. Nee, zonder dollen: ik vond het een van de mooiste beelden van het digitaal vergaderen, want dat gaf ook aan dat het, bijna tussendoor, toch moet gebeuren voor een raadslid, een jonge vader met een drukke baan, met een vrouw die ook een baan heeft en met de zorg voor die kids. Dat zagen we in dat beeld. Ik heb daar een foto van genomen en naar jou geappt. Want alleen met de steun van jouw Annemarie kon jij dit raadswerk doen en kon jij al die uren erin steken. Maar die steun is er ook van jou voor Annemarie, want jullie staan aan de vooravond van een belangrijke stap in jullie leven. Annemarie heeft een hele mooie baan gekregen in München. Nu ga jij haar steunen. Jullie gaan met het hele gezin voor een aantal jaren verhuizen naar Duitsland. Dat is geen sinecure, een nieuwe stap in jullie leven. Ik vind het ongelooflijk bijzonder om te zien hoe jullie elkaar op deze manier steunen in jullie ambities en carrières. Ik ken jou niet, Annemarie; het is leuk om jou vanavond even te zien, maar koester dat vooral samen en hou elkaar heel stevig vast, voor altijd. Het is gewoon heel erg bijzonder als je dit samen voor elkaar overhebt. Ik meen het echt; we zien dat niet vaak.

(Applaus)

Adriaan, heel veel dank voor al jouw inzet voor de gemeenteraad van Voorschoten en alles wat je hebt gedaan voor de inwoners en het dorp. We gaan je missen! Dank van mij voor het vertrouwen dat je in mij hebt gesteld en voor onze fijne samenwerking. Uiteraard zonder uit de school te klappen: ik ga je hilarische appjes tijdens vergaderingen missen. Jij weet waarop ik doel. Ik kreeg dan tijdens de vergadering een appje, niet over een van jullie; meestal werd ik daarin te kakken gezet. Het kostte mij altijd moeite om mijn gezicht in de plooi te houden, want als je hier zit en een grappig appje krijgt, is het raar als je ineens heel hard gaat lachen. Ik heb gelukkig geen verrekende lach; dat scheelt. Die appjes ga ik absoluut missen, want die brachten enige mate van ontspanning, evenals alle leuke foto's die je af en toe appte tijdens de schorsingen.

Adriaan, ik denk zomaar dat we elkaar in Voorschoten nog weleens gaan tegenkomen, want de liefde voor Voorschoten, waar je over schreef en die jullie hebben, zal altijd blijven. Voor nu nemen we afscheid van elkaar, maar ik zeg tegelijkertijd welgemeend: tot ziens. Dank je wel voor alles! Het ga jullie goed!

(Applaus)

Adriaan, het laatste woord bij dit onderdeel van dit agendapunt is aan jou. Ik zag dat je nog zes minuten spreektijd hebt, maar ik zal deze keer coulant zijn. Maak er iets moois van!

De heer **Andringa** (D66): Dank je wel, Nadine. Ik heb me vijf jaar niet aan mijn spreektijd gehouden. Waarom zou ik daar dan nu mee beginnen? Ik wil een woord van dank tot een aantal mensen richten, want ik vind dit een bijzonder moment, dat eerder komt dan ik had voorzien, een moment waar ik heel veel zin in heb. Nadine, ik waardeer het enorm hoe je hebt gesproken over hoe we dat gezamenlijk doen, want dat ervaar ik echt zo. Ik ben ook oprecht trots dat ik met veel vertrouwen een fractie van drie vrouwen kan achterlaten, want ik denk dat dat alleen maar goed is. Ik waardeer het dus zeer wat je daarover zei, maar het voelt natuurlijk ook gek om nu afscheid te nemen. Je refereerde eraan dat ik in mijn afscheidsbrief iets heb gezegd over de samenwerking. Ik wil dan ook beginnen met het uitspreken van mijn dank aan alle collega's hier in de raadzaal, de vele raadsleden waarmee ik de afgelopen vijf jaar heb mogen samenwerken, de vele wethouders en de vele burgemeesters waarmee ik de afgelopen jaren heb mogen samenwerken. Je noemde al de reden waarom ik daarvoor veel waardering heb. Die reden heb ik ook in mijn brief genoemd: ik heb ervaren hoe oprecht de intentie van iedereen in dit huis is om goede dingen voor elkaar te krijgen voor ons dorp. Debatten kunnen soms fel zijn, zeker van mijn kant. Daarvan ben ik me goed bewust. Als ik gefrustreerd ben over hoe dingen lopen of vooral over hoe dingen niet lopen, ben ik niet zo goed in het verhullen van die frustratie, maar ik heb in vijf jaar nooit aan de oprechte intentie van iedereen in deze zaal getwijfeld om zaken voor elkaar te krijgen. Ik heb met plezier mogen ervaren hoezeer iedereen dingen voor elkaar wil krijgen. Dat is niet vanzelfsprekend. Ik heb vanuit mijn werkende leven in de loop der jaren veel andere gemeenteraden aan het werk gezien en ik heb gezien dat persoonlijke ambities en ideologische scherpelijperij soms de overhand weten te krijgen. Eigenlijk heb ik dat hier bijna nooit meegemaakt. Dat vind ik een zegen. Dat hebben we ook vanavond gezien bij een moeilijk politiek onderwerp waarmee we al jaren bezig zijn, maar waarbij we uiteindelijk toch weer met elkaar op

zoek gaan naar hoe we daarvoor een oplossing kunnen vinden en hoe we dat verder kunnen helpen. Ik heb dat de afgelopen vijf jaar zeer gewaardeerd. Ik wil dus mijn waardering en dank uitspreken voor alle collega's waarmee ik heb mogen samenwerken.

Dan de ambtelijke organisatie. Het is vaak makkelijk om kritiek te hebben op zaken die niet lopen, maar het is eigenlijk best indrukwekkend om te zien wat er de afgelopen jaren wél gelukt is. Vanuit provinciaal toezicht, met personele onderbezetting, beperkte financiële middelen en een ingrijpende reorganisatie, hebben we toch veel voor elkaar gekregen. De financiën zijn op orde, het zwembad blijft open, woningbouwprojecten zijn opgestart, de omklap van het sociaal domein en zo kan ik nog wel even doorgaan. Ik wil veel waardering en dank uitspreken voor de ambtelijke organisatie in het algemeen en ook voor de stille motor achter de schermen, voor ons allemaal heel zichtbaar maar volgens mij voor de meeste inwoners van ons dorp niet: Andreas, dank aan jou en aan al jouw mensen. Ik ben er echt van overtuigd dat we zonder jouw leiding en sturing heel ergens anders zouden hebben gestaan als gemeente dan waar we nu staan. Ik wil die dank en waardering dus echt doorgeven, via jou ook aan iedereen.

(Applaus)

Vervolgens de griffie: Bert Jan, Minke en Marlies. Als raadsleden zijn we goedwillende amateurs. Dat is ook de bedoeling; het is lekenbestuur. Dat vergeten we weleens. Soms hebben we het idee dat we op de stoel van wethouders moeten gaan zitten, maar als raadslid ben je een leek en moet je dat ook zo zien. Maar juist als goedwillende amateurs kunnen we ons werk alleen doen dankzij de inzet van de toegewijde professionals die ons daarbij ondersteunen. Het is echt niet altijd makkelijk om dit praatgrage gezelschap subtiel bij te sturen, zodat woorden ook daadwerkelijk leiden tot besluiten. Toch is dat precies wat jullie elke keer weer lukt. Veel dank en waardering daarvoor. Wij kunnen als gemeenteraadsleden ons werk echt alleen doen omdat die ondersteuning zo goed georganiseerd is. Wat mij betreft zou dat nog veel meer moeten zijn en zijn we in Nederland veel te snel geneigd om elke keer te snijden in alle ondersteuning van volksvertegenwoordigers. Maar in ieder geval veel dank aan jullie, omdat jullie dit elke keer zo kundig doen en ons draaiend houden.

En dan de mensen die ons eigenlijk elke week op de been houden als we er bijna doorheen zitten, de bodes. Ik hoop dat ze beneden nog meeluisteren: Henk, Jan-Willem, Peter en Leonie. De mensen die vanaf de tribune of thuis achter hun laptop meekijken, zien misschien af en toe koffie en thee voorbijkomen. U weet dat ik daar tijdens dit soort vergaderingen op leef; de bodes weten ook altijd dat zij mij niet hoeven te vragen of er meer cafeïne in moet. Maar eigenlijk is hun rol veel groter dan dat. Menigmaal zijn het de bodes die in de wandelgangen met een gevatte opmerking of een aanstekelijke lach, juist als er een schorsing bezig is waarin de spanning oploopt, het ijs even weten te breken. Ik denk dat hun rol vaak onderschat wordt en vaak gezien wordt als die van mensen die alleen de koffie komen schenken. Die koffie wordt zeer gewaardeerd, maar ze houden een heel groot deel van dit proces met elkaar draaiend. Dus ook aan de bodes wil ik bij dezen mijn hartelijke dank en waardering voor de samenwerking in de afgelopen vijf jaar uitspreken.

Tot slot, voorzitter, toch een klein woord van advies, want ik kan het in mijn laatste bijdrage natuurlijk niet laten om toch ook nog zoiets te zeggen. De laatste tijd spookt de uitdrukking "het betere is de vijand van het goede" best vaak door mijn hoofd als ik nadenk over onze gemeenteraad. In de oprechte overtuiging om zo goed mogelijk beleid te maken voor ons dorp slaat naar mijn inzicht besluiteloosheid te vaak toe; je zei dat zojuist al in je speech, Nadine. Dan heb ik het echt niet alleen over een MFA of een bibliotheek+. Dit is een breder risico. Dat geldt ook voor alle fracties. Als ik in de spiegel kijk, zeg ik dat wij als D66 weleens de neiging hebben om zo goed te willen doen op een thema zoals duurzaamheid dat we ons de hele tijd afvragen of elke euro die we inzetten, wel zo efficiënt mogelijk is besteed. Daardoor vragen we ons te weinig af of we ook dingen doen en of we ook dingen voor elkaar krijgen. We willen het zo goed mogelijk doen. Dan is het betere vaak de vijand van het goede. In de focus op de details die beter kunnen, verliezen we soms het zicht op de goede hoofdlijnen. Soms moet je het aandurven om een knoop door te hakken, omdat iets imperfect doen meestal beter is dan niets doen omdat het niet perfect is. Dat zou ik de collega's tot slot willen meegeven. We zijn allemaal trots op dit mooie dorp en we zijn overtuigd van de noodzaak om een zelfstandig dorp te zijn vanuit het idee dat we goede dingen voor elkaar kunnen krijgen voor onze inwoners. Maar op het moment dat wij in besluiteloosheid blijven steken en daardoor mooie dingen niet voor elkaar krijgen, is het de vraag

of je nog het recht verdient om een zelfstandige gemeente te willen zijn. Dat zou ik iedereen mee willen geven. Ik heb de volle overtuiging dat we dit vanuit onze gezamenlijke inspanning met elkaar nog jarenlang tot een fantastisch dorp kunnen maken, maar dat vraagt van ons ook het lef om knopen door te hakken en besluiten te nemen, ook al zijn ze soms imperfect, vanuit de overtuiging dat iets doen uiteindelijk nodig is. Dat wil ik iedereen dus meegeven.

Ik wil iedereen hartelijk danken. Ik ga niet te veel dank uitspreken richting mijn ouders en mijn echtgenote. Dat doe ik gewoon thuis, maar dank aan allen voor de samenwerking in de afgelopen vijf jaar.

(Applaus)

De **voorzitter**: Dank je wel. We gaan naar het andere onderdeel van dit agendapunt. De opvolger van de heer Andringa is mevrouw Wijnen-Lunenburg. De raad moet besluiten tot haar toelating tot de raad. Om dit te beoordelen heeft de commissie Geloofsbrieven onderzoek gedaan. Ik geef de heer Bremmer, de voorzitter van de commissie, het woord om daarvan verslag te doen.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. D66 heeft uit zijn kast vol kroonjuwelen een nieuw exemplaar getrokken. Om met Hans van Mierlo te spreken bij de aanwijzing van toenmalig lijsttrekker Els Borst: het is een meisje geworden. De commissie Geloofsbrieven heeft dit exemplaar grondig bekeken en heeft geconcludeerd dat het 21-karaats is geworden. Luistert u maar.

De commissie uit de raad van de gemeente Voorschoten, naast ondergetekende bestaande uit Bart Lavrijsen, die helaas niet aanwezig kan zijn vanwege zijn kaak, en Arnold Posthuma - terzijde: hele fijne en goede collega's - heeft de geloofsbrieven en de verdere bij de Kieswet gevorderde stukken ontvangen die zijn ingezonden door mevrouw Wijnen-Lunenburg, P. (Patty), wonende te Voorschoten. Op 17 november 2022 is bovengenoemde persoon benoemd tot lid van de gemeenteraad. De commissie rapporteert de raad dat zij de bovengenoemde bescheiden in haar digitale bijeenkomst op 2 december jongstleden heeft onderzocht en in orde heeft bevonden. Gebleken is dat de benoemde aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen voldoet. De commissie adviseert tot haar toelating als lid van de gemeenteraad. Voor de heer Andringa: wij hebben die knoop heel voortvarend doorgehakt. Hij is meteen na zijn vertrek dus al voorzien van een besluit van de commissie.

De **voorzitter**: Dank u wel, meneer Bremmer, voor dit weer mooie verslag. Met deze conclusie kan de raad uiteraard niet anders doen dan mevrouw Wijnen toe te laten tot de raad. Daarover hoeft ook niet te worden gestemd, maar we gaan er uiteraard wel een feestelijk moment van maken. Mevrouw Wijnen, mag ik u vragen om naar voren te komen? U gaat de belofte afleggen. Ik verzoek alle aanwezigen om te gaan staan.

Mevrouw Wijnen-Lunenburg legt de belofte af die behoort bij de benoeming tot raadslid.

De **voorzitter**: Gefeliciteerd, welkom als lid van de gemeenteraad van Voorschoten en veel plezier! We kunnen straks gaan zoenen en feliciteren.

(Applaus)

17. Overig

De **voorzitter**: Dit is deze keer niet aan de orde.

18. Sluiting

De **voorzitter**: Dit was de laatste raadsvergadering van dit jaar. We gaan bijna met z'n allen - ieder apart, thuis - onder de kerstboom liggen en we gaan een beetje uitrusten, want het was voor eenieder een bewogen jaar. Een nieuwe raad, een nieuw college, veel inhoudelijke uitdagingen. U heeft het vanavond ook allemaal weer laten zien: deze raad is gewoon een hele fijne raad. De leden werken met elkaar samen. De raad heeft maar één doel voor ogen: het allerbeste doen voor de inwoners en het dorp. Daar gaan we volgend jaar met elkaar mee verder. Het is ook een jaar waarin dingen zijn gebeurd die we allemaal een jaar geleden niet hadden kunnen voorzien. Er

wonen namelijk Oekraïners in ons gemeentehuis, al bijna een jaar. Ik wil daarvoor even aandacht vragen; ik denk dat u de stapel boekjes al heeft zien liggen. Misschien kent u Cees Smit, een Voorschotenaar die vaker boekjes heeft geschreven waarvan de opbrengst voor 100% naar een goed doel gaat. We zijn nu geld aan het inzamelen voor onze Oekraïense medebewoners voor muziekinstrumenten voor het jeugdkoor. Cees heeft een heel mooi boek geschreven: "Liefde, het bindmiddel voor vrede". De stapel ligt hier. De QR-code staat ernaast. Iedereen mag zelf weten wat hij of zij betaalt voor het boekje, maar weet dat de volledige opbrengst naar het jeugdkoor gaat van onze Oekraïense kinderen die hier wonen, onder andere in het gemeentehuis. Ik mag hopen dat die hele stapel straks weg is en dat iedereen zo'n heel mooi boekje heeft gekocht voor onder de kerstboom, want we leven echt in een tijd waarin dingen niet meer vanzelfsprekend zijn. Er is het afgelopen jaar ongelofelijk veel gebeurd. We zullen elkaar ook hard nodig hebben, ook volgend jaar. Er gaat nog veel meer op ons afkomen. Dan is het des te fijner dat wij in Voorschoten deze raad hebben en op deze wijze met elkaar omgaan, want we zullen ook volgend jaar elkaars handen stevig moeten vasthouden voor alle stormen.

Ik dank u voor de samenwerking in het afgelopen jaar en voor alle steun die ik heb mogen krijgen op alle fronten. Ik wens u hele fijne kerstdagen en een rustige jaarwisseling. Steek geen illegaal vuurwerk af. Dat mag dus niet. Gewoon een leuke jaarwisseling. Maak er met elkaar een groot feest van, want voor het eerst sinds de coronapandemie mogen we weer kerst en oud en nieuw vieren zoals we dat vroeger gewend waren. Heel veel plezier, fijne dagen en ik zie u graag volgend jaar gezond en wel terug. Dank u wel.

(Applaus)

De voorzitter sluit om 23.35 uur de vergadering.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 2 februari 2023.

De griffier,

Drs. B.J. Urban

De voorzitter,

Drs. N. Stemerding